

Postbus 234
7300 AE Apeldoorn
088 310 4000
info@vnog.nl
www.vnog.nl

Aan de colleges van de deelnemende gemeenten van de
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland

Datum : 14 december 2023
Ons kenmerk : 23-65775/23-092308/AM
Behandeld door : M. Rademaker
Onderwerp : Kadernota 2025-2028

Uw brief van :
Uw kenmerk :
Bijlage(n) : Kadernota

Geacht college,

Op 14 december 2023 heeft het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) de Kadernota 2025-2028 vastgesteld. De Kadernota bevat onder andere de financieel-technische uitgangspunten voor de begroting 2025. Wij verzoeken u deze brief en de Kadernota ter kennisname aan uw raad aan te bieden.

Volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen moet VNOG de financiële en beleidsmatige kaders van de komende begroting voor uiterlijk 30 april ter kennisname aan de raden van de deelnemende gemeenten zenden. Hier voldoet VNOG nu aan.

Aanvullend hierop informeren wij u dat er in april 2024 weer een webinar voor de raden wordt georganiseerd. Op de agenda staan diverse actuele onderwerpen waarbij VNOG u informeert over de stand van zaken. In dit webinar gaan we ook in op de financiële en beleidsmatige doorkijk naar de komende jaren. Een separate uitnodiging voor het webinar volgt nog naar de griffies.

Kernboodschap

Deze Kadernota bevat besparingen, omdat VNOG de wettelijke opdracht én de ambities uit de Toekomstvisie en op het gebied van o.a. duurzaamheid, wil realiseren bij een ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage, die binnen de gemeentelijke meerjarenbegrotingen te dragen is. De VNOG bespaart structureel € 600.000 met ingang van 2024; in deze Kadernota wordt daaraan een structurele besparing van € 800.000 toegevoegd, terwijl we de op termijn voorziene stijging van de kapitaallasten kunnen uitstellen en verminderen met € 500.000 structureel. Dit is mogelijk door enerzijds in de ramingsgrondslagen een stuk voorzichtigheid te laten varen. Dit is verantwoord, doordat VNOG de risico's scherp in beeld houdt (prijs- en marktontwikkelingen e.d.) én de laatste jaren een solide vermogenspositie heeft opgebouwd. Risico's & Reserves bewegen zich binnen de beleidskaders die door het AB hieromtrent zijn bepaald. Indien zich echter de komende jaren nieuwe majeure risico's aandienen, moet dan naar bevind van zaken worden gehandeld. Anderzijds zijn in de bedrijfsvoering maatregelen genomen, die bijdragen aan een efficiënte en effectieve uitvoering. Als onlosmakelijk onderdeel van de lokale overheid stelt dit VNOG voor uitdagingen, die het gevolg zijn van "het ravijnjaar 2026" en die in onze gezamenlijke veiligheidsorganisatie voelbaar zijn en zullen zijn.

Relatie met het komende nieuwe Beleidsplan 2025-2028

Doorgaans schetsen we in de Kadernota ook (nieuw) beleid, etc. Dat is nu echter niet het geval.

Dat heeft te maken met het nieuwe Regionaal Beleidsplan van VNOG. In 2024 moet er een nieuw meerjarig Regionaal Beleidsplan 2025-2028 tot stand komen. Het huidige plan loopt eind 2024 af. In het Beleidsplan staat het strategische beleid voor de komende jaren. Vooruitlopend op het nieuwe Beleidsplan kunnen we in deze Kadernota¹ daarom nog niet ambities voor 2025 vastleggen.

Medio 2024 sturen wij een concept van het nieuwe Beleidsplan via de colleges ter consultatie naar de raden, alsook van het Regionaal Risicoprofiel. De raden kunnen dan hun input geven. Het AB stelt in december 2024, gehoord hebbende de input van de raden, het Beleidsplan definitief vast.

Besparingsvoorstellen

Er waren de afgelopen jaren overschotten, dat hebben we onderzocht en geanalyseerd. We kunnen nu een besparing doorvoeren van structureel circa € 600.000 per 2024 + circa € 800.000 per 2025. De besparingsvoorstellen voor 2025 staat in bijgevoegde Kadernota.

VNOG heeft de verzoeken voor besparing vanuit diverse gemeenten goed verstaan en wij begrijpen de (financiële) uitdagingen waar u voor staat. Het AB had dan ook opdracht gegeven om mogelijkheden hiervoor in beeld te brengen. De besparing voor 2024 is reeds verwerkt in de begroting 2024, die op 7 september jl. is vastgesteld. De besparing voor 2025 zal VNOG verwerken in de conceptbegroting 2025 en die ontvangt u in april a.s. Deze besparing komt dus bovenop de besparing die VNOG per 2024 al gaat doorvoeren.

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage 2025

De gemeentelijke bijdrage gaat vanaf 2025 met name stijgen als gevolg van de loon- en prijsindex en daarnaast door enkele autonome, voor VNOG niet te beïnvloeden, ontwikkelingen. De hiervoor genoemde besparingen matigen de stijging. De stijging van de gemeentelijke bijdrage per 2025 bedraagt € 2.833.300 (exclusief de individuele verrekening per gemeente in het kader van o.a. de facilitaire kosten in de kazernes ('programma 8')).

In de Kadernota worden tevens de laatste ontwikkelingen geschetst rondom het materieel, de kapitaallasten, de bijbehorende egalisatiereserve, alsmede over de stijging van de gemeentelijke bijdrage die hiermee gepaard gaat. Hierover is de afgelopen jaren al diverse keren informatie verstrekt. Op basis van de nieuwste inzichten gaat de stijging een jaar later in, per 2027 (in de vorige Kadernota was nog sprake van een stijging per 2026). De latere stijging wordt veroorzaakt doordat een aantal investeringen (van (specialistische) voertuigen) in de tijd zijn opgeschoven naar latere jaren en er in 2023 nog een verwachte toevoeging aan de egalisatiereserve komt. De stijging loopt op van structureel € 3 miljoen in 2027 + € 1,5 miljoen in 2028 naar structureel € 4,5 miljoen. Dit in plaats van de € 5 miljoen, waar vorig jaar van werd uitgegaan.

De Kadernota eindigt als gebruikelijk met een risicoparagraaf en diverse overzichten.

Vervolg

Op basis van de Kadernota stelt VNOG een concept (ontwerp) meerjarenbegroting 2025-2028 op. Begin april 2024 sturen wij deze ontwerp-begroting via u ter zienswijze aan de raden. Dat is het wettelijk formele moment voor de raden om te reageren. De raden hebben hier volgens de wet twaalf weken de tijd voor. We plannen de zienswijzenperiode zo in, dat hij vóór het zomerreces klaar is, zodat de raden de volle twaalf weken de tijd hebben.

¹ En in de komende concept begroting 2025 die volgt in april 2024

Volgens de wet moet het DB op de ingediende zienswijzen schriftelijk en gemotiveerd reageren. Dat moeten wij doen vóór het AB de begroting definitief vaststelt. Wij voorzien dat wij in juli 2024 gaan reageren. Tijdens het zomerreces ligt de procedure stil. Vervolgens stelt het AB de begroting definitief vast in de eerste vergadering na de zomer, namelijk begin september 2024. De raden worden hier daarna over geïnformeerd. Bij wet moet de begroting vóór 15 september zijn vastgesteld.

Als het Beleidsplan in december 2024 definitief wordt vastgesteld en hieruit blijkt dat de begroting 2025 nog een aanpassing behoeft, dan kunnen we begin 2025 de begroting 2025 nog bijstellen indien nodig.

Raden betrekken

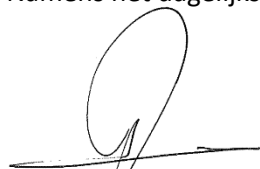
Om de raden (tussentijds) goed mee te nemen in de ontwikkelingen zet VNOG, naast de wettelijk verplichte momenten, andere middelen en instrumenten in, aansluitend op de behoeften. Wij vinden de relatie met de raden namelijk van groot belang. VNOG maakt raadsmagazines, houdt raadsevents, webinars en raadsbijeenkomsten en komt op verzoek langs bij gemeenteraden. Zoals aan het begin van deze brief vermeld, wordt in april volgend jaar weer een webinar georganiseerd.

Tenslotte zijn ook de werkzaamheden gestart om te komen tot een raadscommissie. De Wet gemeenschappelijke regelingen biedt hiertoe de mogelijkheid als alle 22 raden hier gezamenlijk om verzoeken. VNOG is, samen met de griffies, aan het onderzoeken of en hoe er een raadscommissie kan komen. Diverse raden hebben al aangegeven voorstander te zijn van een raadscommissie en hebben ook suggesties gedaan voor de invulling.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zien uw raadsleden graag bij het webinar.

Met vriendelijke groet,

Namens het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland,

drs. D.G.L. Kransen
secretaris

A.J.M. Heerts
voorzitter

Kadernota 2025-2028

16 november 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding / samenvatting	3
2. Wat doet VNOG?	6
3. Ontwikkelingen en reguliere taken	8
4. Ramingsgrondslagen begroting 2025	12
5. Nieuw beleid en voorstellen voor besparingen	14
6. Autonome ontwikkelingen	16
7. Financiële ontwikkelingen	18
8. Beleidsregels risico's, reserves en weerstandscapaciteit	24
9. De uitgevoerde risico-inventarisatie	26
10. Risico's versus weerstandscapaciteit	30
11. Financieel meerjarenperspectief 2025-2028	32
Bijlagen	33

1. Inleiding / samenvatting

Voor u ligt de Kadernota 2025 – 2028 van Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG). De Kadernota vormt de basis voor de komende begroting 2025-2028 en bevat daarvoor de financieel-technische uitgangspunten. Dit betreft met name de loon- en prijsindex en doorwerking daarvan in de gemeentelijke bijdrage, alsmede enkele autonome ontwikkelingen o.a. op het gebied van duurzaamheid.

Doorgaans schetsen we in de Kadernota ook (nieuw) beleid, etc. Dat is nu echter niet het geval. In 2024 moet er namelijk een nieuw meerjarig Regionaal Beleidsplan 2025-2028 tot stand komen. Het huidige plan loopt eind 2024 af. In het Beleidsplan staat het strategische beleid voor de komende jaren. Het plan zal in 2024 onder andere eerst nog ter consultatie aan de raden worden voorgelegd. Het plan wordt in december 2024 definitief vastgesteld.

Vooruitlopend op dit nieuwe Beleidsplan willen we in deze Kadernota géén nieuw beleid (voornemens met een beslag op (structureel, extra) budget) opnemen. Het Beleidsplan is immers de grondslag voor de begroting, niet andersom.

Wel bevat deze Kadernota enkele structurele voorstellen voor besparingen om de gemeentelijke bijdrage te dempen van € 780.000. Hiermee geven we opnieuw gehoor aan de oproep van de gemeenten om wat strakker te begroten. De financiële bufferruimte die in 2019 is opgenomen, toen als reactie op een tekort in 2018, wordt verlaagd. In de Kadernota en begroting van vorig jaar was hierin al een stap gezet voor een structureel bedrag van € 600.000.

1.1. Effect Kadernota op de gemeentelijke bijdrage¹

In 2025 stijgt de gemeentelijke bijdrage door financiële ontwikkelingen in loon- en prijsindexatie en door autonome ontwikkelingen. Hiernaast zijn de kapitaallasten opnieuw berekend, waarbij rekening is gehouden met de meest recente investeringsbedragen en planning van de levering van de aanbestede voertuigen van het brandweermaterieel. Als gevolg van deze herberekening wordt een stijging van de gemeentelijke bijdrage als gevolg van stijgende kapitaallasten niet voorzien voor 2026 maar voor 2027.

a. Besparingsvoorstellen voor demping van de gemeentelijke bijdrage

Er zijn enkele mogelijkheden binnen de bedrijfsvoering (€ 240.000) en er kunnen nog middelen worden ingezet uit het begrotingsprogramma 'Algemene dekkingsmiddelen' (€ 540.000) waardoor een deel van de gestegen lasten kan worden gedekt. Totaal besparingen: € 780.000 structureel.

b. Autonome ontwikkelingen

Dit zijn ontwikkelingen die leiden tot kostenstijgingen, die verplicht of op een andere manier onvermijdbaar zijn. Het betreft nu de inspanningen voor onze verduurzamingsopdracht. Hiermee willen wij invulling geven aan onze verantwoordelijkheid voor deze planeet en de oproepen van gemeenten, alsmede aan de wettelijke verplichting. Veel voertuigen (met name de grote brandweervoertuigen) rijden (nog) op diesel, omdat er op dit moment in de markt nog geen werkbare, voldoende betrouwbare en/of betaalbare alternatieven beschikbaar zijn. Door over te stappen op bio-diesel (HVO 100) worden toch belangrijke stappen gezet. Voor personenauto's en dienstbussen worden zo veel mogelijk elektrische voertuigen aangeschaft. Deze zijn echter duurder dan in eerdere

¹ Bedragen t.o.v. begroting 2024

investeringsplannen mee werd gerekend. Daarnaast vindt binnen VNOG onderzoek plaats naar verdere verduurzaming terwijl over de kazernes met alle gemeenten een gespreksronde plaatsvindt over de verduurzaming hiervan (o.a. bij nieuwbouw- en verbouwtrajecten n.a.v. de demarcatieafspraken). Tenslotte zijn er autonome ontwikkelingen bij de meldkamer MKON, onderdeel Brandweer-Multi (MKON-MKBM), dat de vijf veiligheidsregio's in Gelderland en Overijssel gezamenlijk hebben. De totale autonome kostenstijging loopt op van € 348.300 tot bijna € 4 ton structureel.

c. Financiële ontwikkelingen

VNOG wil oog hebben voor de financiële situatie bij de gemeenten en voert een terughoudend beleid, maar wel met de insteek dat wordt voldaan aan de taken die de samenleving haar oplegt en de bedrijfsvoering (conform Toekomstvisie) op orde blijft. Waar mogelijk, is voor de ontwikkelingen dekking gevonden binnen de bestaande middelen.

• Lonen en prijzen

De verwachte ontwikkeling van de loonsom conform vastgesteld beleid (op basis van de gegevens van het Centraal Planbureau) leidt in 2025 tot een stijging van € 3.007.000. Voor de prijsindex wordt gerekend met een bedrag van € 258.000. Samen € 3.265.000. Vanaf 2026 wordt zoals gebruikelijk gerekend met constante prijzen t.o.v. 2025. De loon- en prijsindex van de MKON-MKBM (€ 86.000 en € 2.000) is opgenomen in het onderdeel "autonome ontwikkelingen".

• Investerings en kapitaallasten

In de Kadernota 2024 was opgenomen, en vertaald in de meerjarenbegroting 2024 - 2027, dat de kapitaallasten dusdanig stijgen dat deze met ingang van 2026 niet meer gedekt kunnen worden door een onttrekking aan de beschikbare egaliseringsreserve. Daarom was in de meerjarenbegroting met ingang van 2026 een stijging van de gemeentelijke bijdrage opgenomen. Voor de Kadernota 2025 zijn de investeringen, de planning van de levering van aanbestede voertuigen en de rente opnieuw doorerekend. Als gevolg hiervan kan de stijging van de gemeentelijke bijdrage een jaar later plaatsvinden (vanaf 2027 in plaats van vanaf 2026) en is € 500.000 minder nodig.

Het totale effect van deze Kadernota is als volgt:

Effect van deze Kadernota ten opzichte van de gemeentelijke bijdrage 2024				
	2025	2026	2027	2028
Gemeentelijke bijdrage volgens de meerjarenbegroting 2024 e.v.	53.322.200	56.222.200	58.222.200	58.222.200
Loon- en prijscompensatie	3.265.000	3.265.000	3.265.000	3.265.000
Autonome ontwikkelingen	348.300	370.200	370.700	390.300
Demping gemeentelijke bijdrage	-780.000	-780.000	-780.000	-780.000
Ontwikkeling kapitaallasten		-3.000.000	-5.000.000	-5.000.000
Ontwikkeling kapitaallasten			3.000.000	4.500.000
Totaal	56.155.500	56.077.400	59.077.900	60.597.500

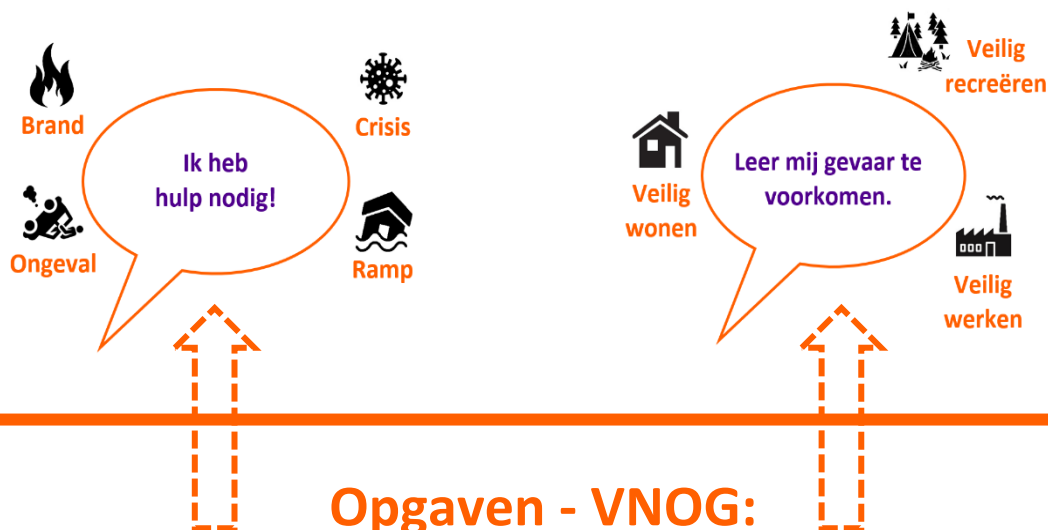
De stijging van de gemeentelijke bijdrage als gevolg van de kapitaallasten gaat volgens de huidige berekening in 2027 in (één jaar na het "ravijnjaar 2026" van de gemeentefinanciën). Deze stijging loopt op van structureel € 3 miljoen in 2027 + € 1,5 miljoen in 2028 naar structureel € 4,5 miljoen. Dit in plaats van de 3 miljoen in 2026 + 2 miljoen in 2027 naar structureel € 5 miljoen, die in de meerjarenbegroting 2024 e.v. was opgenomen.

1.2. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft wat VNOG doet, in antwoord op de vragen van de samenleving. In hoofdstuk 3 worden de reguliere taken en ontwikkelingen op de Opgaven van VNOG op hoofdlijnen gememoreerd. Hoofdstuk 4 gaat in op de technische uitgangspunten. Hoofdstuk 5 behandelt voorstellen voor besparingen en hoofdstuk 6 gaat in op autonome ontwikkelingen. In hoofdstuk 7 worden de financiële ontwikkelingen toegelicht. Hoofdstuk 8 beschrijft de beleidsregels en werkwijzen ten aanzien van risico's en het weerstandsvermogen. Hoofdstuk 9 bevat de inventarisatie van de inhoudelijke en financiële risico's en de waardering daarvan. In hoofdstuk 10 worden deze risico's tegenover de beschikbare weerstandscapaciteit gezet en wordt de weerstandsratio vergeleken met de daarvoor bepaalde streefwaarde. De Kadernota sluit af met hoofdstuk 11 over het meerjarenperspectief en enkele bijlagen.

2. Wat doet VNOG?

De vragen van de samenleving en het antwoord van VNOG daarop:

- Beperkt en bestrijdt (Opgave 0.)
- Is vakbekwaam en deskundig (Opgave 2.)
- Werkt vanuit een sterke informatiepositie (Opgave 3.)

- Voorkomt risico's (Opgave 0.)
- Stimuleert zelfredzaamheid en risicobewustzijn (Opgave 1.)
- Is deskundig (Opgave 2.)
- Werkt vanuit een sterke informatiepositie (Opgave 3)

VNOG levert:

Brandweer

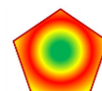
GHOR

Crisisbeheersing

Voorlichting

Risico-analyse /-duiding

Advisering

Informatie en systemen

VNOG heeft:

- Een compacte en slagvaardige brandweer, GHOR en multidisciplinaire crisisorganisatie.
- Passend materieel met bijbehorend goed opgeleide en getrainde medewerkers.
- Duidelijke informatie, die VNOG verzamelt, duidt en verspreidt waardoor zorg en hulp verbeteren.

VNOG:

- Informeert en stimuleert inwoners, bedrijven en organisaties.
- Biedt handelingsperspectief (wat kan ik zelf doen).
- Verzamelt, duidt en verspreidt informatie.

Missie: Samen werken aan veiligheid | Kernwaarden: Daadkrachtig – Deskundig – Gepassioneerd

2.1. Vragen van de samenleving en Missie

De samenleving stelt grofweg twee vragen aan VNOG:

- Ik heb hulp nodig (bij brand, ongevallen, rampen, crises).
- Leer mij gevaar te voorkomen (veilig wonen, werken en recreëren).

Inwoners, bedrijven, instellingen en andere overheden stellen deze vragen aan VNOG. VNOG moet, op grond van haar wettelijke taken en verantwoordelijkheden uit de Wet veiligheidsregio's, deze vragen beantwoorden. De missie van VNOG daarbij is: **“Samen werken aan veiligheid”**.

Zoals in hoofdstuk 1 geschetst komt er een nieuw Beleidsplan. De twee vragen van de samenleving en de missie van VNOG zijn echter nog steeds geldig en blijven ook in het nieuwe Beleidsplan de basis vormen; ze zijn immers geworteld in de wettelijke taken van VNOG en die veranderen niet.

2.2. Opgaven

De Opgaven van VNOG vormen het antwoord op de beide vragen van de samenleving. De huidige Opgaven zijn breed gesteld en daarmee toekomstbestendig. Naar verwachting worden zij doorgezet in het nieuwe Beleidsplan:

- **Opgave 0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises (maatschappelijke opdracht)**
- **Opgave 1. Zelfredzaam & risicobewust**
- **Opgave 2. Vakbekwaam & deskundig**
- **Opgave 3. Sterke informatiepositie**
- **Opgave 4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers (randvoorwaarde, gezonde bedrijfsvoering)**

De Opgaven vormen de rode draad in alle beleidsdocumenten van VNOG, waaronder de opgavegerichte begroting.

2.3. Visie

De visie beschrijft hoe VNOG haar missie gestalte geeft. Naar verwachting zal de visie in het nieuwe Beleidsplan (al dan niet met wat aanvullingen/aanpassingen) worden voortgezet, want de punten hierin zijn ook nog steeds geldig. De huidige visie luidt:

- VNOG is dé organisatie in de regio voor samenwerking aan veiligheid. Het is een operationele organisatie, die bij een crisissituatie of ramp nu en in de toekomst garant staat voor professionele hulpverlening aan de inwoners en bezoekers van de regio.
- Noord- en Oost-Gelderland is een regio waar veilig en gezond gewoond, gewerkt en gerecreëerd kan worden. VNOG speelt in op demografische, technologische en maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op hedendaagse en toekomstige veiligheidsrisico's. VNOG is een toekomstbestendige veiligheidsregio.
- VNOG werkt met compacte en slagvaardige posten in een fijnmazig netwerk van posten, met passend materieel met goed getrainde vrijwilligers vanuit een versterkte informatiepositie.
- VNOG verzamelt, duidt en verspreidt informatie (waardoor zorg en hulp verbeteren) en biedt handelingsperspectieven.
- VNOG stimuleert inwoners, instellingen en bedrijven tot zelf- en samenredzaamheid en het nemen van eigen verantwoordelijkheid bij incidenten, rampen en crises en het voorkomen daarvan.
- VNOG werkt samen met vele partners (zoals: gemeenten, GGD, andere veiligheidsregio's, waterschappen, omgevingsdiensten, regionaal, interregionaal, landelijk en internationaal).

3. Ontwikkelingen en reguliere taken

Zoals in hoofdstuk 1 aangegeven komt er een nieuw Beleidsplan voor VNOG. In deze Kadernota willen we daar niet op vooruit lopen. Wel worden hierna ontwikkelingen en trends aangestipt. Afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden in het Beleidsplan, zal VNOG deze ontwikkelingen wel of niet oppakken. En over de manier waarop ontwikkelingen worden opgepakt, volgt daarna ook besluitvorming. Dit hoofdstuk beschrijft verder de reguliere taken die VNOG in ieder geval uitvoert.

3.1. Ontwikkelingen

- a. Het risicoprofiel verandert komende jaren door demografische ontwikkelingen, klimaatverandering, de energietransitie, data- en technologie, moedwillig handelen, langdurige crisis, schaarste aan grondstoffen/energie, wereldwijde instabiliteit (politiek, sociaal, economisch), etc. Nieuwe risico's, vergrote risico's (bijv. natuurbrand) en nieuwe typen crises (bijv. langduriger) vragen om een nieuwe/andere inzet van VNOG als brandweer, GHOR en crisisorganisatie. Met het nieuwe Beleidsplan maken we ook een nieuw Regionaal Risicoprofiel en zullen we deze punten beschouwen en waar nodig verwerken in het Beleidsplan.
- b. Er wordt steeds meer naar veiligheidsregio's gekeken o.a. ook bij langduriger (multi) crises. De regio's moeten zich hierop voorbereiden (getrainde medewerkers, bredere functies en flexibele organisatievormen en werkwijzen, sterke informatiepositie (24/7) en goede informatie-verbinding regionaal, interregionaal en landelijk)².
- c. Landelijke en wereldwijde omstandigheden hebben invloed op de praktische uitvoering van taken, zoals de gestegen grondstofprijzen (en daardoor meerkosten bij de aanschaf van materieel en materiaal), het onderzoek naar de toekomst van de huidige inrichting van het vrijwillige brandweerbestel en crisisbeheersing in de zorg die in beweging is.
- d. Er is sprake van een aantal maatschappelijke ontwikkelingen die de aandacht voor (brand)veiligheid zeer noodzakelijk maken. Verder is sprake van de terugtrekkende overheid, aanhoudende aandacht voor prestatieverbetering van de overheid en de behoefte aan nieuwe adviesvaardigheden en bekwaamheden van de veiligheidsregio's. Ook hierin zoekt VNOG nadrukkelijk de samenwerking in Oost-5³ verband.
- e. Het versterken van de democratische legitimatie voor het optreden van veiligheidsregio's is belangrijk, ook nu in algemene zin het vertrouwen van de burger in de overheid onder druk staat. Gemeenten en andere belanghebbenden vragen om goede informatie, goede communicatie en verantwoording en willen betrokken en gehoord worden. De verhouding tussen het Rijk en de veiligheidsregio's wordt mede bij de komende update van de Wet veiligheidsregio's (naar aanleiding van de wetsevaluatie) herijkt.

² Het Rijk faciliteert de komende jaren een versterking van de crisisbeheersing en informatiepositie door een stapsgewijze substantiële ophoging van de rijksbijdrage (BDuR) aan de veiligheidsregio's. Dit is gestart in 2023. VNOG heeft hiervoor een meerjarig bestedingsplan gemaakt, dat het AB op 30 maart 2023 heeft vastgesteld. Dit is dus al in gang gezet en vormt al onderdeel van de reguliere taakuitvoering. De jaarschijf 2025 uit het bestedingsplan zal dan ook in de primitieve begroting 2025 worden verwerkt. Er zit hier wel een voorbehoud: het Rijk heeft besloten om steeds pas in juni voorafgaand aan het nieuwe jaar definitieve duidelijkheid te geven over de tranche van het komende jaar. Pas in juni 2024 weten we dus zeker of de extra middelen voor 2025 ook daadwerkelijk komen en wat de definitieve omvang zal zijn. De kabinetsformatie die na 22 november 2023 zal spelen, brengt nog een stuk extra onzekerheid met zich mee rondom deze middelen. Het Rijk kijkt inmiddels zelf ook naar besparingsmogelijkheden en de BDuR is daarbij ook genoemd. Als in de zomer 2024 blijkt dat zaken toch anders lopen, wijzigen we de begroting voor 2025 en passen het bestedingsplan dan aan.

³ Oost-5 is de samenwerking tussen de vijf veiligheidsregio's in Gelderland en Overijssel. Onder andere hebben zij ook samen de verantwoordelijkheid over het meldkameronderdeel "Brandweer en Multi" (MKBM) van de Meldkamer Oost-Nederland (MKON), de MKON-MKBM. Op vele terreinen wordt in Oost-5 samengewerkt.

- f. Samenwerking is en blijft belangrijk: met de gemeenten en ketenpartners, GGD, bovenregionaal (Oost-5), nationaal (NIPV, Nederlands Instituut Publieke Veiligheid) en internationaal (Duitsland). Crises beperken zich immers niet tot bestuurlijke grenzen; langduriger crises al helemaal niet.
- g. Technologische ontwikkelingen en technologische innovaties bieden kansen, zoals gebruik van business intelligence en AI. De afhankelijkheid van (informatie) technologie is echter evenzeer een risico (storingen, crimineel gebruik of terrorisme). De governance op I(C)T en in bovenregionale (Oost-5) en landelijke samenwerking moet versterkt worden, zeker ook als de veiligheidsregio's op termijn tot de 'vitale infrastructuur' gerekend gaan worden.
- h. De arbeidsmarkt is krap, in het bijzonder voor professionals in de (informatie)technologie. Duurzame inzetbaarheid van medewerkers is en blijft een belangrijk thema. Er is een trend van meer accent op maatwerk, persoonlijke ontwikkeling en nieuwe innovatieve vormen van opleiding en training. Voor de Brandweer speelt het thema "Toekomstbestendige Brandweer", ingegeven door maatschappelijke ontwikkelingen waardoor er druk is op het personeelsbestand. Specifieke uitdagingen zijn het verloop onder vrijwillig personeel, het bekwaam houden van personeel en het borgen van kennis.
- i. Een veiligheidsregio kan binnen de veiligheid één of meer thema's kiezen, waarin het op kop gaat en een breed erkende expert-regio is.
- j. Innovatie in brede zin is een belangrijk thema. Overal in VNOG vinden al innovaties plaats zoals rondom dashboarding, scenario denken, informatie, samenwerkingen (bijv. met startups en bedrijfsleven), meer inzet van gedragswetenschap, nieuw materieel en inzettechnieken (bijv. drones), etc. In het nieuwe Beleidsplan kan ervoor gekozen worden dit verder uit te bouwen.
- k. Duurzaamheid: de wereld staat voor een grote opgave voor de leefbaarheid op onze planeet. Tot nog toe is de ambitie van VNOG om de landelijke eisen te volgen en daar waar zich kansen voordoen, nog een stap verder te zetten, mits de (financiële) mogelijkheden dat toestaan en VNOG haar wettelijke kerntaken kan blijven uitvoeren. De hoofdbestanddelen in de huidige duurzaamheidsstrategie zijn: vastgoed, inkoop, mobiliteit, bewustwording en gedrag. In het nieuwe Beleidsplan kan er een hoger ambitieniveau worden gekozen.
Duurzaamheid betekent voor de Brandweer mogelijk ook een andere manier van (realistisch) oefenen: minder gebruik van (vervuilende) materialen, mogelijk meer virtueel oefenen.
- l. Wetgeving gaat veranderen / is recent veranderd: Wet veiligheidsregio's (n.a.v. wetsevaluatie), Omgevingswet, Energiewet, Herziening staatsnoodrecht, Wijziging Wet publieke gezondheid, Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA), Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb), Nieuwe inrichting vrijwillig brandweerbestel, Aanpassing wet gemeenschappelijke regelingen, veranderende financiële wetgeving, Verzamelwet gegevensbescherming, diverse uitwerkingen van de Wet digitale overheid, Invoering e-privacy verordening.

3.2. Reguliere taken op de Opgaven

De reguliere taken zijn taken die VNOG, ongeacht hoe het Beleidsplan er straks uit komt te zien, moet uitvoeren. Verdeeld over de Opgaven gaat het om de volgende taken:

Opgave 0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises

Drie afdelingen van VNOG zijn primair met deze Opgave bezig: Brandweertzorg, Risico- & Crisisbeheersing en de GHOR.

De afdeling Brandweertzorg staat 24 uur per dag, 7 dagen in de week paraat om incidenten af te handelen. De afdeling voorziet in adequaat, veilig en betrouwbaar materieel en materiaal, de vakbekwaamheid van de medewerkers en de logistiek. De komst van veel nieuw materieel en materiaal vraagt om extra inspanningen naast de bestaande werkdruk voor reguliere activiteiten.

De afdeling Risico- & Crisisbeheersing voorziet bij incidenten, rampen en crises in de crisisorganisatie die flexibel, slagvaardig en outputgericht optreedt. Omdat verwacht wordt dat crises langduriger worden, heeft het Rijk een impuls op de crisisbeheersing (incl. vergroting flexibiliteit) en informatievoorziening ingezet door een substantiële ophoging van de rijksbijdrage (BDuR) aan de veiligheidsregio's. Deze ophoging komt in vier tranches (eerste tranche in 2023). VNOG heeft hiervoor een meerjarig bestedingsplan gemaakt en voert dit uit⁴. Deze BDuR-ophoging raakt ook Opgave 2 (Vakbekwaam en deskundig) en Opgave 3 (Sterke informatiepositie).

De GHOR is een netwerkorganisatie en coördineert de geneeskundige zorg bij incidenten, rampen en crises. Dit gebeurt door de hulpverlening tijdens incidenten te laten functioneren als één (witte) keten. De Directeur Publieke Gezondheid (DPG) verbindt het zorgnetwerk aan de veiligheidsketen vanuit zijn/haar reguliere bekendheid met dit netwerk en is adviseur van het openbaar bestuur én partner van de andere partijen in het veiligheidsdomein. De GHOR kan gezien worden als het uitvoerend bureau voor de DPG en de bijbehorende taken. De GHOR draagt bij aan de voorbereiding van de geneeskundige hulpverleningsorganisatie. Dit vereist veel afstemming met ketenpartners uit de zorgsector, met de gemeenten en andere diensten, onder regie van het openbaar bestuur.

Opgave 1. Zelfredzaam & (risico)bewust

De afdeling Risico- & Crisisbeheersing is primair met deze Opgave bezig. VNOG stimuleert inwoners, instellingen en bedrijven tot zelf- en samenredzaamheid en het nemen van eigen verantwoordelijkheid bij incidenten, rampen en crisis en het voorkomen daarvan. VNOG informeert inwoners en bezoekers over risico's en biedt handelingsperspectieven ter preventie én bij incidenten. VNOG wil een betrouwbare leverancier van kwalitatief hoogwaardige adviesdiensten en voorlichting zijn voor inwoners en bedrijven, voor ketenpartners en – op basis van gemaakte afspraken – in de dienstverlening aan de deelnemende gemeenten.

Opgave 2. Vakbekwaam & deskundig

Alle afdelingen van VNOG zijn bij deze opgave betrokken. Voor alle afdelingen zijn vakbekwame en goed opgeleide en getrainde medewerkers van groot belang. Met de inspanningen voor vakbekwaamheid versterkt VNOG de kwaliteit van de vrijwillige, de beroepsbrandweer- en de beroepsmedewerkers. De (landelijke en maatschappelijke) ontwikkelingen vragen de komende jaren extra aandacht voor de vakbekwaamheid van de brandweer (bijv. energietransitie, klimaatverandering (natuurbrand), duurzaamheid, nieuwe technieken/werkwijzen, etc.). In de Halfjaarrapportage 2023 zijn voor een versterking van organisatorische knelpunten al eerste voorstellen gedaan. Zoals hiervoor aangegeven: in het kader van de BDuR-ophoging wordt komende jaren ook nog extra ingezet op de vakbekwaamheid van de crisisorganisatie.

Opgave 3. Sterke informatiepositie

Alle afdelingen van VNOG zijn bij deze Opgave betrokken. Door het verzamelen, duiden en verspreiden van duidelijke informatie worden veiligheid en het optreden van VNOG verbeterd, zowel in de koude als in de warme fase. Voor inwoners betekent dit dat zij weten waar zij de juiste informatie over veiligheid kunnen vinden en wat zij zelf, of samen met anderen, kunnen doen (link met Opgave 1.). Daarnaast gaat het hier ook om de interne informatievoorziening van VNOG en de informatie, verantwoording en communicatie naar de diverse stakeholders, belanghebbenden en dragers van VNOG. Verder gaat het om het delen van informatie met (landelijke en regionale) partners.

Zoals hiervoor aangegeven: in het kader van de BDuR-ophoging wordt komende jaren ook nog extra ingezet op dit onderwerp. Zo moet VNOG een 24/7 Veiligheidsinformatie en coördinatiecentrum

⁴ Zie eerdere voetnoot voor voorbehoud hierbij.

(VICC) ontwikkelen ten behoeve van informatiesturing bij onze crisispartners. Het is de bedoeling dat er een continu en actueel risicobeeld bestaat, dat geduid wordt ten behoeve van (bestuurlijke) besluitvorming en operationeel handelen. Het hebben van een dergelijk centrum is een landelijke verplichting, alsook de aansluiting op de landelijke voorziening KCR-2 (Knooppunt Coördinatie Regio's-Rijk). Dashboards/speciale websites met onderwerpen uit ons multi-risicoprofiel worden in het VICC gebruikt. Deze dashboards/websites worden komende jaren verder uitgebouwd (o.a. RISQ⁵).

Opgave 4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers

Deze opgave wordt door alle afdelingen van VNOG uitgevoerd, waarbij de afdeling Bedrijfsvoering de organisatie ondersteunt met diverse diensten: administratie en praktische ondersteuning, beleids- en juridisch advies, communicatie, financiën, inkoop, verzekeringen, vastgoed, services en projecten, HRM en ARBO, informatisering, archief (DIV) en privacy.

Overige reguliere taken

Op 22 juni 2023 heeft het AB een impuls op natuurbrandbeheersing omarmd, gelet op het grote belang en de urgentie. Het plan van aanpak is opgesteld door de provincie Gelderland en de drie Gelderse veiligheidsregio's. Er komt een versnelde uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak voor natuurbrandbeheersing. Daarnaast is VNOG goed vertegenwoordigd in de landelijke Taskforce Natuurbrandbeheersing die zich naast natuurbrandbeheersing richt op slimme repressie en onderzoek. Het doel is om de kans op onbeheersbare natuurbranden en de effecten ervan op termijn te verkleinen. Het is onverantwoord dit nog verder uit te stellen, vanwege de klimaatontwikkeling, de toename van het natuurbrandrisico en de mogelijk grote maatschappelijke impact. De (financiële) gevolgen van het plan komen separaat ter vaststelling in het AB. Dit onderwerp raakt diverse Opgaven (0, 1, 2, 3) en afdelingen binnen VNOG.

Openbaarheidsparagraaf

In de loop van 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden, de opvolger van de Wet Openbaarheid van Bestuur (Wob). Volgens de Woo moet er in de begroting aandacht worden besteed aan beleidsvoornemens rondom de uitvoering van de Woo (in een openbaarheidsparagraaf) en in de jaarstukken moet er verslag worden gedaan van de uitvoering. Conform deze vereisten zullen we in de komende begroting 2025 weer een openbaarheidsparagraaf opnemen met de beleidsvoornemens. Voor 2025 geldt het volgende:

Voor 2025 volgt VNOG de vereisten die de Woo stelt, door de wettelijke fasering van de Woo te volgen. Landelijk bleek de opzet van het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) te complex. Actieve openbaarmaking van informatie geschiedt nu via de Woo-index. De Woo-index verwijst naar documenten die door VNOG raadpleegbaar zijn gemaakt. In een later stadium wordt een ondersteunende zoekfunctie aan de Woo-index toegevoegd.

⁵ RISQ is een innovatieve interactieve website voor inwoners, partners en eigen collega's. De gebruiker krijgt op basis van allerlei filters, die hij zelf kan aangeven, gerichte informatie over het brandrisiconiveau in de eigen omgeving en concrete tips. RISQ gaat nu alleen nog over brandrisico's in woningen en woongebouwen.

4. Ramingsgrondslagen begroting 2025

Dit hoofdstuk beschrijft de financiële uitgangspunten voor de begroting 2025.

4.1. Kaders systematiek loon- en prijscompensatie

De systematiek voor de begroting 2025 verschilt niet van degene die is toegepast voor vorige begrotingen. Deze is als volgt:

1. Looncompensatie:

De looncompensatie voor 2025 wordt berekend op basis van het percentage (loonvoet sector overheid), dat wordt genoemd in de septembercirculaire 2023 van het Gemeentefonds. Daarnaast wordt gekeken of de ontvangen compensatie over voorgaande jaren voldoende was om de stijging van de lonen als gevolg van de afgesloten arbeidsvoorwaardenakkoorden en als gevolg van wijzigingen in de belastingen en premies te dekken. Als dit afwijkt, wordt dit in de betreffende jaarrekening gemeld. Zowel afwijkingen naar boven als naar beneden worden voor de nieuwe begroting verrekend met de gemeentelijke bijdragen (correctie).

2. Brede Doel Uitkering Rampenbestrijding (BDUR):

Voor de raming van de Brede Doel Uitkering Rampenbestrijding (BDUR) die de VNOG van het Rijk ontvangt, wordt uitgegaan van de laatste beschikking. Voor de begroting voor 2025 is dit de beschikking die de VNOG ontvangt in december 2023 voor 2024. De BDUR bedraagt ongeveer 16% van de inkomsten van de VNOG. Als de uitkering in 2024 en 2025 (in juni wordt dit bekendgemaakt door het ministerie van Justitie en Veiligheid) wordt verhoogd voor loon- en prijscompensatie, wordt dit onderdeel van het betreffende jaarrekeningresultaat en kan bij bestemming van het jaarrekeningresultaat bijvoorbeeld terugvloeien naar de gemeenten of er wordt een voorstel voorgelegd voor bestemming.

3. Prijscompensatie:

Voor de prijscompensatie wordt ook uitgegaan van het percentage in de septembercirculaire (prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)). Hier vindt geen verrekening met voorgaande jaren plaats.

4.2. Financiële kaders

1. Voor de formatie wordt uitgegaan van de vastgestelde formatie per 1 januari 2024. Hierin zijn begrepen de mutaties uit de Toekomstvisie. Uitbreiding en inkrimping van de formatie verloopt, voor zover dit niet gedekt kan worden binnen de begroting, via de Kadernota.

2. De loonkosten worden gebaseerd op de onder 1 genoemde formatie, rekening houdend met:

- de daarbij behorende functieschalen op de hoogste anciënniteit;
- incidentele en persoonsgebonden beloningscomponenten (gratificaties, arbeidsmarkt / functioneringstoelagen, extra periodieken e.d.) worden niet begroot, deze moeten worden opgevangen binnen het genormeerde formatiebudget;
- het laatst bekende arbeidsvoorwaardenakkoord 2023;
- het loonindexcijfer uit de septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds "loonvoet sector overheid" (5,8%). Voor 2025 is dit, na correctie, 8,3% (zie in de tabel in hoofdstuk 7 de berekening);
- het gemiddelde percentage voor de werkgeverslasten (o.a. sociale verzekerings- en pensioenpremies) voor 2023 aangepast met de percentages voor 2024. Voor 2025 zijn de percentages voor de werkgeverslasten nog niet bekend;
- gedurende het begrotingsjaar 2025 wordt bij de tussentijdse rapportages en de jaarrekening een begrotings-brede toelichting gegeven op de afwijkingen van bovengenoemde aannames. Tevens worden de verschillen door onder- en/of overbezetting toegelicht;

- g. het opleidingsbudget beweegt mee met de loonsom (2% minus 100.000, zie hoofdstuk 11)
 - h. de begroting 2025 wordt niet meer bijgesteld op basis van andere percentages in komende circulaire voor 2024.
3. Voor de raming van de vrijwilligersvergoedingen:
- a. wordt het bedrag voor 2024 genomen vermeerderd met de gevolgen van het laatste arbeidsvoorwaardenakkoord;
 - b. het loonindexcijfer uit de septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds “loonvoet sector overheid” (5,8%). Voor 2025 is dit, na correctie, 8,3% (zie in de tabel in hoofdstuk 7 de berekening);
 - c. voor het aantal repressieve vrijwilligers wordt uitgegaan van het vertrekpunt van de Toekomstvisie t.w. 1.355. Hierop worden de aanpassingen uit de Toekomstvisie voor de betreffende jaren in mindering gebracht;
 - d. de begroting 2025 wordt niet meer bijgesteld op basis van andere percentages in komende circulaire voor 2024.
4. Voor de exploitatielasten wordt:
- a. de vastgestelde begroting (2024) gebruikt inclusief de structurele wijzigingen uit 2023, die nog niet in de primitieve begroting 2024 waren opgenomen;
 - b. autonome ontwikkelingen worden meegenomen voor zover opgenomen in de Kadernota 2025;
 - c. uitgegaan wordt van het prijsindexcijfer uit de septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds “prijs overheidsconsumptie, netto materieel”, voor het jaar 2025: 1,6%;
 - d. de begroting 2025 wordt niet meer bijgesteld op basis van andere percentages in volgende circulaire.
5. Voor de kapitaallasten wordt rekening gehouden met investeringen conform de Toekomstvisie, die is verwerkt in het MeerjarenInvesteringsprogramma (MJIP) plus de reguliere vervangingen die geen onderdeel uitmaken van het vernieuwde dekkings- en spreidingsplan, bijvoorbeeld ICT. Voor investeren en activeren zijn de uitgangspunten:
- a. disagio wordt niet geactiveerd;
 - b. verkrijgings- of vervaardigingsprijs, waarbij geen rente wordt toegerekend tijdens het vervaardigingsproces;
 - c. lineair afschrijven. Uitzondering: op gebouwen wordt annuïtair afgeschreven;
 - d. componenten worden zo nodig apart geactiveerd;
 - e. afschrijven tot boekwaarde nul. Indien een actief met winst of verlies wordt afgestoten, wordt het saldo hiervan ten gunste of ten laste van de egalisatiereserve kapitaallasten materieel gebracht;
 - f. voor het jaar van investeren wordt alleen een half jaar rente gerekend, voor de jaren daarna rente en afschrijving (100%).
6. Bij de berekening van het rente-omslagpercentage is uitgegaan van 3% voor de nog af te sluiten leningen voor de toekomstige investeringen voor met name de voertuigen in de periode 2025-2030. Het omslagpercentage voor 2025 komt dan uit op 1,4%. Gemiddeld over de periode t/m 2028 wordt gerekend met 1,5%.
7. Voor de producten dienstverlening wordt uitgegaan van kostendekkende tarieven.
8. Bij de verdeling van de gemeentelijke bijdrage over de deelnemende gemeenten wordt het verdeelmodel gebruikt. Dit verdeelmodel is conform de Gemeenschappelijke Regeling VNOG en is voor 2025 geactualiseerd. Het geldt voor vier jaren.

De loon- en prijscompensaties voor het jaar 2025, na toepassing van de hiervoor beschreven systematiek en kaders, staat in hoofdstuk 7 beschreven/toegelicht.

5. Nieuw beleid en besparingen

5.1. Voor nu géén nieuw beleid

Zoals in hoofdstuk 1 geschetst komt er een nieuw Beleidsplan voor VNOG. Pas nadat het meerjarige beleid is geformuleerd en vastgesteld in het Beleidsplan, kan worden beschouwd of er mogelijk sprake is van nieuw beleid en wat de (financiële) gevolgen daarvan zijn. Daarom bevat deze Kadernota voor nu géén voorstellen voor nieuw beleid. Wel staan hierna besparingsvoorstellen om de gemeentelijke bijdrage te dempen.

5.2. Analyse

In de jaarrekeningen vanaf 2019 hield VNOG middelen over. In het begin kwam dat door de combinatie van het opstellen van de Toekomstvisie en de “hand op de knip”. Sinds 2020 kwam daarbij de coronacrisis, waardoor we minder mogelijkheden hadden om activiteiten te ontplooiën (bijv. oefenen). Later speelde de Oekraïne- en vluchtelingencrisis, waardoor wereldwijd leveranties onder druk stonden. Ook de krappe arbeidsmarkt maakt het vaak lastig om vacatures in te vullen.

Inmiddels lijkt de situatie stabiel; toch geeft VNOG minder uit dan begroot. In de recente Halfjaarrapportage 2023 wordt eveneens een overschot voorspeld. Uit de verschillenanalyses bij de laatste jaarrekeningen bleek dat de overschotten uit verschillende componenten bestaan en wisselende oorzaken hebben.

1. Een deel van het overschot gaat de komende jaren vanzelf verdwijnen. Zo heeft VNOG een aantal leningen lopen tegen een lage rente, die straks tegen een hogere rente moeten worden afgesloten. Daarnaast vallen de reeds in de meerjarenbegroting verwerkte besparingen (o.a. de Kadernota 2024, € 600.000 structureel) nog uit het budget.
2. Een ander deel van de overschotten zit in personele fricties. Vacatures doen zich op wisselende plekken in de organisatie voor, ziekte of andere omstandigheden leiden ertoe dat taken (en exploitatiebudget) tijdelijk blijven liggen. Omdat dit verschijnsel al wat langer speelt, is in de Halfjaarrapportage 2023 een meerjarenaanpak vastgesteld. De lijn is om deze achterliggende oorzaak (van overschotten) op te lossen. Het geld wat hiervoor nodig is wordt gevonden in de budgetten die nu nog niet geheel besteed worden. Zo snijdt het mes aan twee kanten. De uitvoering wordt versterkt en het budget wordt besteed.
3. Een deel van het overschot is echter structureel en is met name een gevolg van de in eerdere Kadernota's afgesproken ramingsgrondslagen, waarin een bufferruimte was opgenomen. Dit gebeurde op advies van een externe gemeentelijke commissie, na een tekort in de jaarrekening 2018. In de Kadernota van vorig jaar is deze buffer reeds verkleind met een structureel bedrag van € 600.000; in de meerjarenbegroting vanuit de Toekomstvisie was bovendien een besparing van € 509.000 verwerkt. Vanaf 2025 kan o.a. door het verlagen van deze ruimte nog eens circa € 800.000 bespaard worden.

5.3. Uitkomsten onderzoek/analyse: voorstellen 2025

Bij de behandeling van de Halfjaarrapportage 2023 heeft het algemeen bestuur op 7 september 2023 besloten dat VNOG onderzoekt of er structurele ruimte in de begroting zit en voorstellen voor 2025 voorlegt. De analyse is hierboven samengevat. Deze keuzes liggen nu voor.

Voorgesteld wordt in deze Kadernota besparingen tot een bedrag van circa € 800.000 op te nemen om de gemeentelijke bijdrage te dempen. Hiermee geeft de VNOG gehoor aan de oproep van de

deelnemende gemeenten om, mede gelet op de krapte in de gemeentefinanciën (het “ravijnjaar 2026”), strakker te begroten. In deze begroting laat VNOG daarmee wel enige voorzichtigheden varen.

Het betreft:

- besparing op connectivity (via de tender voor vaste en mobiele telefonie waarbij is aangehaakt bij de VNG is een voordeliger contract tot stand gekomen);
- loon- en prijscompensatie BDuR (de loon- en prijscompensatie over de Rijksbijdrage kwam over 2023 ruim uit en dit kan structureel worden ingezet voor besparing);
- verzekeringen (van de landelijke samenwerking van de veiligheidsregio’s in het waarborgfonds en expertisebureau worden voordelen verwacht, zoals in de desbetreffende voorstellen gemeld);
- 2^e loopbaan beleid (in afwachting op de landelijke ontwikkelingen wordt ervan uitgegaan dat toekomstige uitgaven kunnen worden opgevangen in het opleidingsbudget voor persoonlijke ontwikkeling).

Voor het jaar 2024 wordt voorgesteld om bovengenoemde ruimte nog in de VNOG begroting te houden. Bij het doorrekenen van het arbeidsvoorwaardenakkoord 2023 voor het jaar 2024 bleek dat de beschikbare looncompensatie niet voldoende is voor de dekking van de loonsom c.a. in 2024. Voor de dekking van een nieuw arbeidsvoorwaardenakkoord (vanaf 1 mei 2024) zijn geen middelen beschikbaar. De vastgestelde werkwijze is dat de VNOG de loon- (en prijs-) compensatie doorrekent in de gemeentelijke bijdrage. Door het “bewaren” van de bovengenoemde ruimte in het begrotingsjaar 2024, kan deze te verwachten doorberekening van de gestegen lonen bij de VNOG aan de deelnemende gemeenten over dat jaar gematigd worden.

5.4. Vervolg: Kadernota 2026-2029

Zoals in hoofdstuk 1 en hierboven aangegeven komt er een nieuw Beleidsplan voor VNOG. Nadat het meerjarige beleid is geformuleerd en vastgesteld in het Beleidsplan, kan worden beschouwd of er sprake is van gewenste beleidsintensiveringen, nieuw beleid of mogelijkheden voor besparingen. Een keuze hierover kan vervolgens worden meegenomen in de volgende Kadernota 2026-2029. Deze Kadernota 2026-2029 zal in het najaar van 2024 worden opgesteld. Ook dat is nog vooruitlopend op de definitieve vaststelling van het Beleidsplan (december 2024), maar in het najaar 2024 zal al wel meer duidelijk zijn over de verwachte richting en ambities. De definitieve vaststelling van de Kadernota 2026-2029 loopt wel gelijk op met de definitieve vaststelling van het Beleidsplan.

5.5. Voorstellen besparingen ter demping van de gemeentelijke bijdrage

Demping gemeentelijke bijdrage				
	2025	2026	2027	2028
Besparing op connectivity	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Loon- en prijscompensatie BDuR juni 2023	-540.000	-540.000	-540.000	-540.000
Verzekeringen	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
2e loopbaanbeleid opvangen in algemene opleidingsbudget	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Totaal	-780.000	-780.000	-780.000	-780.000

6. Autonome ontwikkelingen

Dit hoofdstuk beschrijft de autonome ontwikkelingen ("van buiten komend onheil").

6.1. Implementatie nachtdienstontheffing centralist/caco

Landelijk is er nieuw beleid rondom de nachtdienstontheffing van centralisten van de meldkamer afgesproken. Centralisten mogen vanaf de leeftijd van 57 jaar kiezen om (een deel van) de nachtdiensten niet meer te hoeven draaien. Naarmate het aantal nachtdienstontheffingen in de groep groter wordt, kan dit niet meer door het resterende personeel worden opgevangen (ook vanwege de Arbeidstijdenwet) en moeten maatregelen worden getroffen. Op dit moment kunnen we deze ontwikkeling nog niet kwantificeren voor 2025. NB omdat wij een gezamenlijke meldkamer hebben met de vier andere veiligheidsregio's in Gelderland/Overijssel, betalen wij een deel van de meerkosten conform de vaste financiële verdeelsleutel tussen de veiligheidsregio's (VNOG: 25,45%). Bedrag: PM

6.2. Nieuwe opleidingsstructuur centralist

Vanaf 2024 is er een nieuw landelijk kwalificatiedossier voor centralist en calamiteitencoördinator op de meldkamer opgenomen in het Besluit Personeel Veiligheidsregio's. Hiermee zijn er nieuwe landelijke eisen gekomen voor de opleiding en toetsing. De doorlooptijd en kosten gaan omhoog. We hebben een eerste verkenning gedaan. Bij een gemiddeld verloop van 2 à 4 centralisten verwachten we extra structurele kosten van € 60.000 per jaar. Bovendien zal er een inhaalslag moeten worden gemaakt voor een aantal van de zittende centralisten, naar inschatting 10 personen. Wellicht dat deze inhaalslag via een verkort programma kan worden uitgevoerd. We houden rekening met incidentele kosten van circa € 35.000. Deze kosten gaan al spelen per 2024 en verwachten we in 2024 binnen bestaande middelen te kunnen opvangen. Bedrag per 2025: € 60.000 structureel. NB omdat wij een gezamenlijke meldkamer hebben met de vier andere veiligheidsregio's in Gelderland/Overijssel, betalen wij een deel van de meerkosten conform de vaste financiële verdeelsleutel tussen de veiligheidsregio's (VNOG: 25,45%).

6.3. Implementatie back-up voorziening voor C2000 (meldkamer)

Er zijn plannen om bij de brandweer een back-up applicatie in te voeren voor een onverhoopte uitval van het communicatiesysteem C2000. De applicatie is landelijk aanbesteed door de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS). Hierbij hoort ook een bedieningssysteem op de meldkamer. De vraag is nog wie de kosten hiervoor draagt: LMS of de regio's. Bedrag per 2025: € 5.000 structureel. NB omdat wij een gezamenlijke meldkamer hebben met de vier andere veiligheidsregio's in Gelderland/Overijssel, betalen wij een deel van de meerkosten conform de vaste financiële verdeelsleutel tussen de veiligheidsregio's (VNOG: 25,45%).

Meldkamer Oost Nederland (MKON) - Meldkamer Brandweer Multi (MKBM)						
	2024	2025	2026	2027	2028	
Implementatie nachtdienstonthefving centralist/calimiteitencoördinator	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Nieuwe opleidingsstructuur centralist (structureel)		60.000	60.000	60.000	60.000	
idem (incidenteel)	35.000					
Implementatie back-up voorziening voor C2000 (meldkamer bediensysteem)	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	
Looncompensatie		353.000	353.000	353.000	353.000	
Prijscompensatie		7.000	7.000	7.000	7.000	
Totaal	40.000	425.000	425.000	425.000	425.000	
Verdeling over de deelnemende veiligheidsregio's	Percentage	2024	2025	2026	2027	2028
Veiligheidsregio IJsselland	16,39%	6.600	69.600	69.600	69.600	69.600
Veiligheidsregio Twente	19,31%	7.700	82.100	82.100	82.100	82.100
Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland	25,45%	10.200	108.200	108.200	108.200	108.200
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden	21,52%	8.600	91.500	91.500	91.500	91.500
Veiligheidsregio Gelderland Zuid	17,33%	6.900	73.600	73.600	73.600	73.600
Totaal	100,00%	40.000	425.000	425.000	425.000	425.000

6.4. Bio-diesel

VNOG wil en moet stappen zetten op het gebied van de duurzaamheid. Veel voertuigen (met name de grote brandweervoertuigen) rijden (nog) op diesel, omdat er op dit moment in de markt nog geen werkbare, voldoende betrouwbare en/of betaalbare alternatieven beschikbaar zijn. Door over te stappen op bio-diesel (HVO 100) worden toch belangrijke stappen gezet. Dit leidt wel tot hogere brandstofkosten, omdat de toegepaste prijsindex niet voldoende is om de hogere kosten van biodiesel te kunnen dekken. Meerkosten voor 2025 bedragen € 150.000.

6.5. Mobiliteitsplan – meerkosten elektrisch rijden

VNOG wil en moet stappen zetten op het gebied van de duurzaamheid. Onder andere moet bij wet het wagenpark voor een bepaald percentage geëlektrificeerd zijn. Daarom worden er voor de personenauto's en dienstbussen elektrische voertuigen aangeschaft. Dit staat in het mobiliteitsplan. Het plan is doorgerekend met de actuele cijfers en prijzen voor elektrische voertuigen (80) en benzine voertuigen (met name piketvoertuigen, 32). De te investeren bedragen stijgen met € 1.371.000 ten opzichte van de bedragen die al opgenomen waren in het meerjarig investeringsplan. De elektrische voertuigen zijn (nog) duurder. De stijging van de kapitaallasten als gevolg van deze investeringen is weergegeven in onderstaande tabel en loopt op tot € 151.000 in 2030.

6.6. Samenvatting autonome ontwikkelingen

Onderstaande tabel vat de autonome ontwikkelingen samen:

Autonome ontwikkelingen				
	2025	2026	2027	2028
Bio-diesel	150.000	150.000	150.000	150.000
Mobiliteitsplan meer-meerkosten elektrisch rijden	90.100	112.000	112.500	132.100
MKON - MKBM (deel VNOG)	108.200	108.200	108.200	108.200
Totaal	348.300	370.200	370.700	390.300

7. Financiële ontwikkelingen

7.1. Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op de financiële ontwikkelingen. Eerst volgt een korte beschouwing over de loon- en prijscompensatie over het jaar 2023 en 2024. Daarna volgt de specificatie van de loon- en prijscompensatie 2025, die conform de systematiek en kaders (zie hoofdstuk 4) is berekend. Daarna wordt ingegaan op de investeringen en kapitaallasten.

7.2. Loon- en prijscompensatie 2023 en 2024

In 2023 is een nieuw arbeidsvoorwaardenakkoord afgesloten met een looptijd tot 1 mei 2024. Doordat het jaarrekeningresultaat 2022 voor de dekking van dit akkoord is ingezet, is er voldoende looncompensatie in de begroting 2023 opgenomen voor de dekking van de gemaakte afspraken.

Voor 2024 is er niet voldoende looncompensatie in de begroting opgenomen om de stijging van de lasten als gevolg van het arbeidsvoorwaardenakkoord 2023 op te vangen (-€ 280.000). Voor de uitkomsten van het arbeidsvoorwaardenakkoord die in 2024 moet worden afgesloten is dan ook geen looncompensatie meer beschikbaar in de begroting van de VNOG in 2024.

Het percentage prijscompensatie voor 2024 op grond van de CPB-cijfers in de septembercirculaire 2023 van het Gemeentefonds zou 3,5% zijn. In de begroting voor 2024 is echter 2,4% opgenomen.

Volgens de afspraken met de gemeenten wordt de looncompensatie bij de jaarrekening nagecalculeerd, maar de prijscompensatie niet.

7.3. Specificatie loon- en prijscompensatie 2025

De loon- en prijscompensaties voor het jaar 2025 zijn als volgt (prijscompensatie inclusief verhoging opleidingsbudget):

Loon- en prijscompensatie 2025				
looncompensatie			prijscompensatie	
septembercirculaire 2022	septembercirculaire 2023	verschil	septembercirculaire 2023	
2024	4,20%	6,70%	2,50%	
2025		5,80%		1,60%
opnemen voor 2025 inclusief bijstelling 2024		8,30%		
Loon- en prijscompensatie 2025 exclusief MKON		3.007.000	258.000	
Meldkamer Oost Nederland (Meldkamer Brandweer Multi)		353.000	7.000	
Bijdrage 4 Veiligheidsregio's		267.000	5.000	
Loon- en prijscompensatie 2025 MKON t.l.v. VNOG		86.000	2.000	
Totaal VNOG		3.093.000	260.000	

In de begroting voor 2024 was 4,2% looncompensatie opgenomen. Op grond van de cijfers van het CPB (septembercirculaire 2023; loonvoet sector overheid) is dit 6,7%. De begroting voor 2024 wordt hiervoor niet meer bijgesteld, maar bij het maken van de jaarrekening 2024 worden de eventuele meerkosten verrekend met de gemeenten conform de afspraak die hierover is gemaakt. Voor 2025 wordt het verschil tussen 4,2% en 6,7% (2,5%) opgeteld bij het percentage van het CPB voor 2025 van 5,8%, dit komt daarmee uit op totaal 8,3%.

Prijscompensatie op grond van de cijfers van het CPB (septembercirculaire 2023 gemeentefonds; prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc). De veiligheidsregio's hebben eigen arbeidsvoorwaardenonderhandelingen en vallen niet meer onder de CAO-gemeenten zoals voorheen. De aanpassing van de arbeidsvoorwaarden kan daardoor afwijken van de afspraken die voor gemeenten worden gemaakt. Er zijn overigens geen aanwijzingen dat er zich hier grote verschillen gaan voordoen. De Werkgeversvereniging van de veiligheidsregio's (WSVW) voert namens de veiligheidsregio's de onderhandelingen met de bonden. Het arbeidsvoorwaardenakkoord voor veiligheidsregio's gaat vier maanden later in dan de CAO-gemeenten hetgeen voor partijen mogelijkheden biedt om bij deze laatste aan te sluiten.

Afwijkend van vorige jaren is dat de Meldkamer Oost-Nederland (onderdeel Meldkamer Brandweer Multi, MKON-MKBM) ondergebracht is bij VNOG, maar bekostigd wordt door de vijf deelnemende veiligheidsregio's. De loon- en prijscompensatie voor dit deel van de begroting wordt door de vijf regio's betaald, 25,45% hiervan komt ten laste van VNOG.

7.4. Ontwikkelingen materieel/materiaal, kapitaallasten, etc.

Deze paragraaf gaat in op de ontwikkelingen rondom investeringen voor voertuigen, bekapping, ICT, etc. en de hierbij behorende kapitaallasten.

Vervanging voertuigen en bekapping

Zoals in de Kadernota 2024 aangegeven, wordt een belangrijk deel van het voertuigenpark met de bijbehorende bekappingsonderdelen in de komende jaren vervangen. In 2022 en deels ook nog in 2023 vond met name de vervanging van de bekappingsonderdelen plaats. Daarnaast is in 2022 ook de aanbesteding afgerond en heeft de gunning plaatsgevonden voor het produceren van 75 nieuwe basis blusvoertuigen (tankautospuitten). Dit is het belangrijkste basisvoertuig van de brandweer en vormt de voornaamste uitgave in het voertuigenpark. De blusvoertuigen zullen feitelijk worden uitgeleverd in de periode (ultimo) 2023 t/m 2026.

Bepakking

De aanbestedingen en aanschaffingen van de bekappingsmaterialen zijn over 2022 per saldo binnen de financiële kaders van de beschikbaar gestelde kredieten gebleven. Dat is ook de verwachting voor 2023. Dit geldt voor het geheel van de kredieten voor bekappingen, daarbij wordt een mogelijke (lichte) overschrijding van het ene krediet (ruim) gecompenseerd door een onderschrijding van het andere.

Voertuigen

Naast de basis blusvoertuigen (de tankautospuitten) zijn er ook specialistische (blus) voertuigen. Bij de nog aan te schaffen specialistische (blus)voertuigen is sprake van een aantal voortschrijdende ontwikkelingen en inzichten in 2023. Zo wordt enerzijds gekozen voor een eenvoudiger uitvoering van de watertransport-systemen (de WTS 500) waardoor de aanschafkosten en investeringslasten daarvoor lager zullen zijn. Anderzijds zijn de te investeren bedragen voor de Groot Vee Redding systemen (GVR) en Schuimbluswagens (fors) hoger. Bij de laatstgenoemde wagens heeft dit vooral te maken met de vereiste nieuwe blusmethodes met name voor brandbestrijding bij accu's (elektrische voertuigen) en zonnepanelen. Voor de nog aan te schaffen overige specialistische voertuigen voor natuurbrandbestrijding en hulpverleningsvoertuigen wordt nog gekeken naar voor VNOG passende specificaties. Daarnaast is het noodzakelijk dat voor de (recent) aangeschafte Groot Water Transportsystemen (GWT-1500) er een viertal specialistische/toegewezen trekkende voertuigen worden aangeschaft.

Als gevolg van de hiervoor genoemde ontwikkelingen moet het beschikbare bedrag aan kredieten voor de hier beschreven specialistische (blus)voertuigen, voor (afgerond) € 19 mln., worden herschikt. In 2024 wordt daarom een voorstel bestuurlijk voorgelegd voor de aanbesteding c.q. aanschaf van de WTS 500, de GVR, de Schuimbluswagens en de trekkende voertuigen GWT-1500. Hiervoor is op basis van de nieuwe inzichten bijna € 7 mln. nodig, die door genoemde herschikking ook beschikbaar is in de bestaande kredieten.

Of de resterende kredieten van (afgerond) € 12 mln. toereikend zullen zijn voor de aanschaf van de overige specialistische voertuigen hangt af van de afwegingen die nog moeten worden gemaakt t.a.v. de vereiste specificaties. Hierbij bestaat de mogelijkheid dat er aanvullende kredieten nodig zijn. In deze Kadernota is nog geen rekening gehouden met aanvullende kredieten, maar is al wel de genoemde herschikking van de kredieten over de specialistische (blus)voertuigen verwerkt.

Naast de vervanging van blusvoertuigen vindt ook vervanging plaats van de dienst- en piketvoertuigen. Hierbij speelt in het kader duurzaamheid ook de vereiste en verplichte elektrificatie een rol.

In de kredieten die zijn opgenomen in de begrotingen 2023 en 2024 is ermee rekening gehouden dat het grootste deel van met name de dienstvoertuigen in de komende jaren zal worden vervangen door elektrische voertuigen. De ontwikkelingen in 2023 laten zien dat de voertuigen 25% duurder uitvallen dan waarmee rekening was gehouden in genoemde begrotingen. Daarnaast zijn er nog geen vervangende voertuigen besteld in 2023. Dit heeft o.a. te maken met de zorgen die er zijn ten aanzien van de levensduur van de accu's, zeker bij gebruik van de voertuigen zoals daarvan sprake is bij VNOG. De verdere oriëntatie, vereiste afstemming en uitvoering voor de vervanging van de dienst- en piketvoering is ondergebracht in een project 'Mobiliteitsplan'.

In deze Kadernota wordt voor de eerder toegekende kredieten rekening gehouden met uitstel van uitvoering in/naar de komende jaren. Daarnaast worden de prijsstijgingen met als gevolg hogere kapitaallasten, meegenomen bij de autonome ontwikkelingen (verplichte elektrificatie).

ICT en VSP

Naast de voortschrijdende ontwikkelingen bij de repressieve organisatie van o.a. afdeling Brandweerzorg is ook gekeken naar de vereisten waaraan de ondersteuning door afdeling Bedrijfsvoering moet voldoen. Voor deze afdeling gaat het dan met name over de teams Informatie (ICT) en VSP (faciliteir en huisvesting).

Bij ICT zijn de benodigde investeringen in beeld gebracht die te maken hebben met de verbindingen tussen locaties en de datacentra en de daarbij behorende hardware. Hierbij spelen naast technische ontwikkelingen ook veiligheidseisen en vereisten rond uitwijk een rol.

Twee ontwikkelingen kunnen nog een effect hebben op de kapitaallasten. De pijler 'Informatie-gestuurd werken' uit de Toekomstvisie van VNOG leidt ertoe dat VNOG meer gaat investeren in innovatieve IT-oplossingen. Het beschikbaar komen van nieuwe oplossingen kan daarbij een kostenverhogend effect hebben (technology push). Daarnaast leidt een wijziging van het BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden) ertoe dat kosten van software verschoven worden van kapitaallasten naar exploitatiekosten.

Bij VSP zijn de benodigde investeringen opgenomen die vanwege de regeling demarcatie⁶ vanaf 2023 door de VNOG gedaan worden. Dit betreft onder andere de aanschaf van de benodigde inventaris en andere gebruiksgoederen voor de posten. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in data- en toegangsbeheer en beveiliging. Bij deze Kadernota zijn de toekomstige kredieten voor toegangsbeheer opgenomen

7.5. Kapitaallasten, egalisatiereserve afschrijvingen en gemeentelijke bijdragen

VNOG beschikt over een egalisatiereserve materieel. Een voordeel of nadeel op de kapitaallasten in enig jaar wordt, conform bestaand beleid, bij het opmaken van de jaarrekening (en het samenstellen van de begroting) gestort of onttrokken aan deze egalisatiereserve. Daarnaast wordt ook de opbrengst van de verkoop van materieel gestort in deze reserve en mogelijke resterende boekwaarden bij afstoten onttrokken. Met de egalisatiereserve worden stijgingen in de kapitaallasten afgedekt, zodat stijging van de gemeentelijke bijdrage kan worden uitgesteld.

Zoals aangegeven in eerdere kadernota's en begrotingen stijgen de kapitaallasten dusdanig dat deze op enig moment niet meer gedekt kunnen worden door een onttrekking aan de egalisatiereserve. Daardoor wordt een verhoging van de gemeentelijke bijdrage op termijn noodzakelijk. Zoals uit navolgend overzicht blijkt, is dit naar verwachting aan de orde met ingang van 2027. Ten opzichte van de vorige Kadernota gaat deze verhoging één jaar later in. In de vorige Kadernota was nog sprake van een stijging per 2026. De latere stijging wordt veroorzaakt doordat investeringen van de aan te schaffen (specialistische) voertuigen in de tijd zijn opgeschoven naar latere jaren (zie ook toelichting hierboven). Daarnaast is nog een verwachte toevoeging aan de reserve in 2023 (ca. € 1 mln.) meegenomen op basis van de verwachte lagere realisatiecijfers in 2023 voor de kapitaallasten dan begroot.

Met de in 2022 duidelijk geworden investering van € 40,5 mln. voor de basis blusvoertuigen is de zekerheid over de verwachte uitputting van de egalisatiereserve een stuk concreter geworden. De uitputting kan nog eerder in zicht komen wanneer de prijzen van nog aan te schaffen materiaal en materieel en/of het renteniveau, nog verder stijgen dan (nu) verwacht. Op dit moment is er geen aanleiding om dit te verwachten.

De kapitaallasten stijgen ook door de hogere rente zoals deze zich vanaf 2022 ontwikkelt. Het percentage van de doorberekende rente in de kapitaallasten waarmee rekening is gehouden in deze kadernota, stijgt van 0,8% naar 1,50%. Bij dit percentage is rekening gehouden met het aantrekken van nieuwe leningen tegen een percentage van 3%. Het percentage doorrekening ligt lager vanwege de middeling met het rentepercentage dat nu gemiddeld verschuldigd is op de lopende leningen en de juiste toerekening van de rente aan de materiële vaste activa bij aanvang van het jaar.

Het investeringsplan is doorgerekend met naast de voertuigen uit het materieel spreidingsplan ook de voertuigen voor het mobiliteitsplan en de overige investeringen. De wijzigingen zoals die bekend zijn geworden na het opstellen van de meerjarenbegroting 2024, zijn daarbij meegenomen (zie ook de toelichting in paragraaf 7.4.).

Zoals aangegeven in paragraaf 7.4. is met de afgeronde aanbesteding en de daaruit voortvloeiende afspraken voor de aanschaf van 75 nieuwe blusvoertuigen, het risico op prijsstijging voor een belangrijk onderdeel weggenomen. Deze onzekerheid blijft echter nog wel bij de nog uit te voeren aanbestedingstrajecten van met name de specialistische – en natuurbrand (blus)voertuigen.

⁶ De demarcatie geeft aan welke partij (gemeente of VNOG) welke facilitaire en onderhoudstaken uitvoert (en bekostigt) in de kazernes, die in eigendom zijn (en blijven) van de gemeenten.

In de doorrekening van de kapitaallasten is beperkt rekening gehouden met uitkomsten van de demarcatie (wel voor het toegangsbeheer, zie hiervoor). De investeringen in kazernes en de daaruit voortvloeiende kapitaallasten, worden gedaan door de gemeenten.

De kapitaallasten in de meerjarenbegroting van VNOG bedragen € 6,2 miljoen voor 2024 oplopend naar € 7,6 miljoen in 2025, waarbij de reguliere dekking wordt onttrokken aan de egalisereserve. De meest recente berekeningen van de kapitaallasten laten een stijging zien tot € 10,1 miljoen (structureel) in 2030. Navolgende tabel geeft het verloop van de verwachte kapitaallasten weer op basis van de huidige berekeningen op basis van een toegerekend rentepercentage van 1,5%.

Overzicht verwachte kapitaallasten 2024-2030 (bedragen in miljoenen)

jaar	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
afschrijvingen	€ 5,5	€ 6,6	€ 8,6	€ 10,3	€ 9,3	€ 9,1	€ 9,0
rente	€ 0,7	€ 1,0	€ 1,3	€ 1,4	€ 1,3	€ 1,2	€ 1,1
totaal	€ 6,2	€ 7,6	€ 9,9	€ 11,7	€ 10,6	€ 10,3	€ 10,1

Hierna is weergegeven wat de gevolgen voor de begroting zijn als gevolg van bovengenoemde stijging van de kapitaallasten en een mogelijke dekking van de tekorten in de begroting. Gelet op de inmiddels ontstane zekerheid over een groot deel van de aanbestedingen (€ 40,5 mln. voor blusvoertuigen) wordt voor 2027 uitgegaan van een stijging van de gemeentelijke bijdrage van € 3 mln. en vanaf 2028 van € 4,5 mln. Hierbij wordt € 500.000 gehanteerd als bodem voor de aan te houden egalisereserve. Dat is nodig omdat deze reserve naast het opvangen van fluctuaties in de kapitaallasten dient voor het egaliseren van boekwinsten en –verliezen op af te stoten voertuigen. In onderstaande berekening is de stand voor de jaren 2027 en 2028 nog iets hoger dan de hiervoor genoemde € 500.000. Dit incidentele verschil zal in de komende jaren worden weggewerkt.

	Meerjaren- begroting 2024 - 2027	Kadernota 2025 - 2028						
					mutaties egalisereserve			
		kapitaallasten inclusief mutaties egalisereserve	nieuwe berekening kapitaallasten		toevoeging	onttrekking	toevoeging bij jaarrekening 2023	stand gemeentelijke bijdrage
			afschrijving *)	rente **)				stand egaliserie- serve
			basis 0,8%	extra 0,7%				
2022	-	-	-	-	-	-	-	7.856.000
2023	-	-	-	-	-	-	1.050.000	8.905.000
2024	6.187.000	5.547.000	397.000	347.000	-	104.000	-	8.801.000
2025	6.133.000	6.557.000	555.000	486.000	-	1.464.000	-	7.337.000
2026	6.062.000	8.644.000	713.000	624.000	-	3.921.000	-	3.417.000
2027	6.052.000	10.267.000	758.000	664.000	-	5.637.000	-	3.000.000
2028	6.052.000	9.274.000	699.000	612.000	-	4.533.000	-	4.500.000

*) w.o. vrijval boekwaarde /- afschrijvingen en opbrengsten vervanging blusvoertuigen (MSP Toekomstvisie)

**) rentetoerekening boekwaarde activa o.b.v. gemiddelde percentage bestaande - en nieuwe leningen periode t/m 2026

7.6. Samenvatting financiële ontwikkelingen

Onderstaande tabel vat de financiële ontwikkelingen samen:

Financiële ontwikkelingen	2025	2026	2027	2028
Looncompensatie (exclusief MKON-MKBM staat onder autonome ontwikkelingen)	3.007.000	3.007.000	3.007.000	3.007.000
Prijscompensatie (exclusief MKON-MKBM staat onder autonome ontwikkelingen)	258.000	258.000	258.000	258.000
Mutaties ontwikkeling kapitaallasten ten opzichte van meerjarenbegroting 2024 - 2028	-1.056.000	-724.000	-683.000	-1.787.000
Idem egalisatiereserve afschrijvingen	1.056.000	724.000	683.000	1.787.000
Aanpassing gemeentelijke bijdrage agv uitstel investeringen	-	-3.000.000	-2.000.000	-500.000
	3.265.000	265.000	1.265.000	2.765.000

8. Beleidsregels risico's, reserves en weerstandscapaciteit

Dit hoofdstuk beschrijft de beleidsregels en werkwijzen die worden toegepast voor de risico's, de weerstandscapaciteit en het bepalen van de ratio weerstandscapaciteit. De beleidsregels zijn eerder vastgelegd in de begroting in de betreffende paragrafen. De eerdere lijnen worden voortgezet. Na vaststelling van de kadernota worden de beleidsregels opgenomen in de begroting 2025.

8.1. Risicomanagement

1. Het wettelijk kader voor risicobeheersing is artikel 9 en 13 van het BBV. Het betreft de in de begroting en rekening vereiste paragraaf 'Weerstandsvermogen en Risicobeheersing'.
2. De VNOG moet voorbereid zijn op de mogelijke (financiële) gevolgen van risico's die zich kunnen voordoen binnen de bedrijfsvoering. Het gaat bij risico's om gebeurtenissen die zich mogelijk kunnen voordoen en die het realiseren van de doelstellingen kunnen verstoren.
3. Het treffen van beheersingsmaatregelen ter vermindering en vermindering van risico's staat centraal. De te nemen maatregelen op risico's kunnen zijn: het *matigen* (door maatregelen); het *overdragen* (door bijv. verzekeren); het *vermijden* (door het schrappen van doelstellingen) en het *accepteren* ervan.
4. Het managen van risico's is een verantwoordelijkheid van het MT. De afdelingshoofden betrekken teamleiders en andere medewerkers bij het benoemen van relevante risico's en bij het treffen en uitvoeren van de maatregelen. De afdelingshoofden rapporteren hierover in de tussentijdse rapportages en de Jaarstukken.
5. De geïnventariseerde risico's worden gekwantificeerd op basis van 5 percentages die de kans weergeven dat het risico zich kan voordoen. De percentages zijn: 10%, 30%, 50%, 70% en 90%. Bij een kans van 90% op het zich voordoen van een risico wordt overwogen hierop de begroting aan te passen, indien kan worden aangegeven (vanaf) wanneer het risico zich waarschijnlijk voor doet.
6. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit, worden de voor de maatregelen benodigde financiële middelen vermenigvuldigd met de genoemde percentages die de kans op het risico weergeven.
7. Structurele risico's worden voor maximaal 3 jaar berekend bij de benodigde weerstandscapaciteit. Daarna wordt geacht dat de effecten kunnen worden afgewend, begroot, dan wel anderszins kunnen worden opgevangen.
8. Financiële en niet-financiële risico's worden geïnventariseerd. Ook de beheersingsmaatregelen zijn zowel financieel als niet-financieel van aard.

8.2. Reserves

1. De VNOG beschikt over een Algemene Reserve, een Bedrijfsvoeringreserve, (tijdelijke) bestemmingsreserves en egaliseringsreserves.
2. De Algemene reserve vormt het *weerstandsvermogen* en is voor afdekking van risico's en heeft geen einddatum. De Algemene Reserve wordt gevoed vanuit het jaarrekeningresultaat bij besluit van het AB over de resultaatsbestemming, of anderszins door AB besluiten. Bij een wijziging (bijv. een onttrekking) van de Algemene Reserve / het weerstandsvermogen dient er een zienswijze te worden gevraagd aan de deelnemende gemeenten, zoals bepaald in de Gemeenschappelijke Regeling VNOG.
3. De Algemene Reserve en de Bedrijfsvoeringsreserve (zie hierna) en de post Onvoorzien vormen samen de *weerstandscapaciteit* (zie hierna).

4. De hoogte van de weerstandscapaciteit is zodanig, dat de weerstandsratio zich in een bandbreedte van 1,0 tot 1,4 bevindt. Indien deze ratio buiten deze bandbreedte is of dreigt te raken, volgt een AB-voorstel (bijv. bij kadernota) over de wijze waarop dit voorkomen of hersteld wordt.
5. De Bedrijfsvoeringreserve heeft een algemene bufferfunctie en is breed inzetbaar voor prioriteiten (bijv. innovatie) of voor het tijdelijk afvlakken van gemeentelijke bijdragen. De Bedrijfsvoeringreserve heeft geen einddatum en behoort tot de beschikbare weerstandscapaciteit (telt mee voor de afdekking van risico's). De minimale hoogte is 2%, de maximale hoogte is 5% van het begrotingstotaal.
6. De bestemmingsreserves, waaronder egalisereserves zijn voor een specifiek doel ingesteld ("beklemd"); zij tellen niet mee voor afdekking van overige risico's en maken geen deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit.
7. Er zijn bestemmingsreserves van onbepaalde duur en tijdelijke bestemmingsreserves.
8. Resultaatsonafhankelijke stortingen en onttrekkingen (gelijk aan reeds begrote dotaties en onttrekkingen) maken geen deel uit van het bestemmingsvoorstel saldo jaarrekening.
9. Stortingen en onttrekkingen aan egalisereserves maken geen deel uit van het bestemmingsvoorstel saldo jaarrekening.
10. De Financiële verordening VNOG bepaalt dat bij het instellen van bestemmingsreserves (door het AB) het doel, de (maximale) hoogte, de duur en de wijze van voeding en onttrekking worden aangegeven.

Een overzicht van de huidige reserves is opgenomen in bijlage 3 / hoofdstuk 12.

8.3. Weerstandscapaciteit

1. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt, zoals hiervoor reeds aangegeven, gevormd door de Algemene Reserve, de Bedrijfsvoeringreserve en de post Onvoorzien.
2. Tot de beschikbare weerstandscapaciteit behoren niet, zoals hiervoor reeds aangegeven, de (tijdelijke) bestemmingsreserves en egalisereserves. Daar is al een bestedingsdoel aan verbonden⁷.
3. De weerstandsratio =
$$\frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$$
4. De streefwaarde van de weerstandsratio ligt tussen 1,0 ("matig") en 1,4 ("voldoende")⁸.
5. De beschikbare weerstandscapaciteit, de benodigde weerstandscapaciteit en de weerstandsratio worden in de begroting en in de jaarrekening opgenomen.
6. Indien de weerstandsratio buiten de bandbreedte van de streefwaarde ligt, wordt in de eerstvolgende Kadernota (of ander geëigend moment in de P&C cyclus) afgewogen hoe deze waarde weer te bereiken.

⁷ BBV technisch behoren alle bestemmingsreserves tot het weerstandsvermogen, vanuit de gedachte dat het AB altijd kán besluiten om de bestemming (bestedingsdoel) van een reserve te halen. De accountant heeft informeel laten weten geen moeite te hebben met de VNOG werkwijze, mits dit in de jaarstukken transparant wordt toegelicht. Voorts spoort deze handelwijze met het door de provincie Gelderland vastgestelde financieel toezichtkader.

⁸ Naast een minimum ratio is een maximum ratio toegevoegd. Deze ratio 1,0 tot 1,4 komt overeen met die van diverse deelnemende gemeenten en veel veiligheidsregio's. Dit onderstreept het eigenaarschap voor het reduceren van risico's van de VNOG. De bandbreedte is als richtsnoer bedoeld. Maatregelen om het vermogen te versterken of de gemeenten terug te betalen, zullen altijd gewogen worden in de beleidsinhoudelijke en financiële context van VNOG én gemeenten op enig moment.

9. De uitgevoerde risico-inventarisatie

In het kader van het uitgevoerde risicomanagement zijn in 2023 de risico's voor de bedrijfsvoering geactualiseerd.

Door uitvoering van maatregelen en (externe) ontwikkelingen zijn de benodigde middelen voor de gekwantificeerde risico's in een aantal gevallen gewijzigd, ten opzichte van de Kadernota en Begroting 2024. De wijzigingen worden hieronder als volgt toegelicht (het cijfer verwijst naar de overeenkomende regel in onderstaand register):

- (1) het (berekende) risico dat er na het wegvallen van de OMS/RBS-activiteiten sprake is van (achter)blijvende personele kosten, is kleiner geworden nadat een medewerker is vertrokken en er voor een ander zicht is op een andere functie; het berekende bedrag is aanvullend op de nog beschikbare reserve frictiekosten;
- (2) het (berekende) risico van extra (inhuur van) personele capaciteit na invoering van de nieuwe Omgevingswet wordt kleiner ingeschat nu er verdere afstemming met de gemeenten plaatsvindt over de uit te voeren taken onder deze wet; het risico blijft zolang er nog onvoldoende ervaring is met de nieuwe wet;
- (4) het (kans)percentage bij het risico op teveel geroosterde uren en het daarmee mogelijk niet voldoen aan de Arbeidstijdenwet, is verkleind na invoering van de nieuwe dagdienstregeling met de daarbij behorende monitoring;
- (5) het bedrag aan benodigde weerstandcapaciteit bij het risico op prijsstijgingen (boven de begrote prijsindex) is hoger geworden na actualisatie van de cijfers uit de begroting 2023 en een herbeoordeling van de mogelijke stijgingen bij de verschillende kostensoorten (o.a. energie, kleding, onderhoud, opleiden en oefenen);
- (6) bij het berekenende risico op het later realiseren van besparingen, door vertraging van de vervanging van brandweermateriaal en -materieel (dan aangegeven in de Toekomstvisie), is het berekende bedrag aan risico op 'het niet realiseren van de verwachte besparing op onderhoudskosten' verlaagd naar de resterende jaren (2025 en 2026) uit de Toekomstvisie;
- (7) bij het berekenen van het risico op het niet kunnen dekken van de minder grote daling van de personele (vrijwilligers)kosten (dan eerder verwacht volgens de Toekomstvisie i.s.m. de afname van het materieel), wordt het eerder berekende bedrag aan risico verlaagd naar de resterende jaren (2025 en 2026) uit de Toekomstvisie;
- (9) het risico van extra prijsstijgingen van brandweermaterieel op het nog aan te schaffen deel van het materieel is aangepast aan het verwachte bedrag aan investeringen in de komende jaren (een verhoging);
- (10) het (kans)percentage bij risico op onvoldoende oefenmogelijkheden bij de vakbekwaamheidspleinen is kleiner geworden, gezien de genomen maatregelen om aan de eisen te voldoen;
- (12) er is een nieuw risico opgenomen dat betrekking heeft op duurzaamheid; het oude risico op 'extra kosten na het vervallen van de (kantoor)faciliteiten aan de Europaweg' kan vervallen gezien de ontwikkelingen en genomen maatregelen;
- (13) het (kans)percentage bij het risico van 'extra kosten voor aanpassing van thuiswerkplekken' is verlaagd i.v.m. de ontwikkelingen en genomen maatregelen;
- (14) de kans op het risico van een hack is verder verlaagd op basis van genomen maatregelen, w.o. permanente monitoring van de systemen en de genomen beheersmaatregelen;
- (19) in de Kadernota en (Meer)jarenbegroting 2025-2028 zal rekening worden gehouden met een gestegen rente; het risico op een mogelijke verdere rentestijging bij de benodigde (her)financiering voor verwachte investeringen is aangepast aan de verwachte omvang van de hiervoor aan te trekken leningen (€ 50 mln.) en het daarbij ingeschatte rentepercentage;

- (21) het (berekende) risico van hogere kosten bij het zelf organiseren van de inzet van OVDG'en (Officieren van dienst geneeskundig), na de beëindiging door het Witte Kruis van het contract met de GHOR, wordt lager ingeschat maar wordt verder beoordeeld op basis van de feitelijke ervaringen in 2024;
- (22) het risico van verontreinigde grond/bodem bij kazernes en oefenpleinen door PFAS en de mogelijke kosten van sanering, is bij gekwantificeerd opgenomen n.a.v. de gedane onderzoeken en lopend overleg met de betreffende gemeente.

Bij het opstellen en doorrekenen van de risico's voor de benodigde weerstandscapaciteit is, naast de in 2020 vastgestelde Toekomstvisie, gekeken naar belangrijke actuele (externe) ontwikkelingen zoals:

- De prijsstijgingen in de afgelopen jaren en de dreiging van nog verdere stijgingen ervan. Dit geldt zowel voor exploitatiekosten zoals energie, brandstof en kleding als voor de investeringsgoederen. Daarbij vertaalt de stijging van hout – en metaalprijsen zich ook door in hogere kosten voor het daaruit vervaardigde materieel en dito goederen als voertuigen, gereedschappen, onderhoudsmaterialen en verbruiksartikelen zoals pallets.
- De stijging van rente op de geld- en kapitaalmarkt die VNOG raakt vanwege het geheel van investeringen welke voor de komende jaren op stapel staan of al zijn overeengekomen. Dit laatste geldt voor de (vervangings)investering in de komende jaren van 75 blusvoertuigen en het daarvoor te financieren bedrag van ruim € 40 mln.
- De ambitie en noodzaak van verduurzaming die ook risico's met zich brengt. Zo is onzeker of de levensduur van de accu's van aan te schaffen elektrische voertuigen, toereikend is voor de hele (economische) levensduur van de auto's. Dit brengt een risico met zich van extra kosten voor onderhoud bij tussentijdse vervanging.
- De (mogelijke) verontreiniging van grond/bodem bij kazernes en oefenterreinen en de daarmee samenhangende kosten van (mogelijke) sanering van grond. VNOG heeft in overleg met de gemeenten onderzoek laten verrichten en stemt daarbij verder met hen af over mogelijke vervolgacties.

Een aantal ontwikkelingen en besluiten vraagt het nodige van de VNOG-organisatie. Te denken valt hierbij aan de externe ontwikkelingen van (elkaar opvolgende) crises en ontwikkelingen o.a. op het terrein van energietransitie en informatisering; intern gaat het om de (organisatorische) gevolgen van de eerder vastgestelde Toekomstvisie, de daarmee samenhangende vervangingen van materiaal en materieel, de demarcatie en de expeditie.

Hierbij is een aantal knelpunten onderkend bij m.n. Brandweezorg en Bedrijfsvoering. Naar verwachting zal de in de Halfjaarrapportage 2023 vastgestelde tijdelijke uitbreiding van mensen en middelen volstaan. Dit dient nog wel te worden uitgewerkt en te worden gemonitord.

De risico's in de navolgende tabel zullen zich naar verwachting nooit allemaal tegelijk voordoen. Per risico is daarbij de verwachte kans weergegeven en berekend naar een bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 3.175.000.

Gekwantificeerde risico's				
Nr.	Risico's en oorzaken	Kans in %	Effect in euro's	Weerstands-capaciteit (euro's)
			bedrag	
1	Stoppen Openbaar Brand-/ Regionaal meldsysteem (OMS/RBS) , risico niet kunnen inpassen medewerkers en (desinvesteringen) materieel i.c.m. het vraagstuk behoud informatiepositie vanuit het brandmeldsysteem.	50%	100.000	50.000
2	Geen match tussen de gemeenten en de afd. RCB t.a.v. de uitvoering van taken en dienstverlening, bij de invoering van de nieuwe Omgevingswet. Te grote diversiteit in uitvoering/invulling door gemeenten t.o.v. het kwalitatieve en kwantitatieve aanbod van de VNOG.	50%	400.000	200.000
3	(On)voldoende bezetting / inzet vrijwilligers op alle kazernes door groter verloop/uitstroom en schaarste vrijwilligers.	70%	408.000	286.000
4	Teveel (roostering) uren bestaande (repressieve) bezetting brandbestrijding (Arbeidstijden).	10%	50.000	5.000
5	Hogere prijzen; boven prijsindex, exploitatie.. Wereldwijde ontwikkelingen (v.a. 2021) van een toenemende vraag in samenhang met schaarste van aanbod, doen de grondstof- en materiaalprijzen stijgen.	70%	650.000	455.000
6	Net (tijdig) realiseren besparingen Toekomstvisie 2020 t.a.v. materiële kosten door vertraging vervanging - en/of wijzigingen inzichten vervanging materieel.	50%	160.000	80.000
7	Net (tijdig) realiseren besparingen Toekomstvisie 2020 t.a.v. <u>personele</u> kosten (vergoedingen/opleidingen/trainingen vrijwilligers) als gevolg van voortschrijdende inzichten benodigd aantal vrijwilligers in samenhang met (beschikbare) materieel (vorig punt).	70%	300.000	210.000
8	Uitval materieel repressieve inzet incidentbestrijding door defect materieel en/of gebrek onderdelen voertuigen/brandweermiddelen.	30%	90.000	27.000
9	Extra prijsstijgingen (en vertraging) aanschaf blusmaterieel bij realisatie MSP o.b.v. Toekomstvisie. Extra prijsstijgingen nog aan te schaffen blusmaterieel leiden tot hogere kapitaalslasten c.q. eerdere uitputting van de (gevormde) egaliseringsreserve.	50%	150.000	75.000
10	Onvoldoende oefenmogelijkheden Vakbekwaam blijven brandweerpersoneel. Oefenmogelijkheden beperkt bij niet voldoen vakbekwaamheidspleinen eisen RI&E.	30%	25.000	8.000
11	Noodzakelijke (spoedeisende) aanpassingen aan gebouwen/ installaties voortvloeiende uit afspraken en (wettelijke) eisen (w.o. RI&E).	50%	84.000	42.000
12	Hogere kosten uitvoering (voorgenomen) beleid rond duurzaamheid. Extra kosten/investeringen doorvoeren maatregelen duurzaamheid nog onzeker.	50%	400.000	200.000
13	Extra (verhuis)kosten tijdelijke huisvesting en faciliteiten kantoorpersoneel. Aanpassingen werkplekfaciliteiten en (meer) thuiswerken (overbrugging verhuizing).	30%	75.000	23.000
14	Hack systemen , verhinderen uitvoering crisis en alle ondersteunende/bedrijfsmatige activiteiten door uitval ICT- systemen.	10%	500.000	50.000
15	Te hoge personele kosten (beroeps en vrijwilligers) door onjuiste gegevens, - berekeningen en ontoereikende kennis en controles.	30%	350.000	105.000
16	Inkopen voor te hoge bedragen en/of onjuiste uitvoering/voorwaarden (w.o. aanbestedingen) door onjuist inkoopproces en demarcatie problematiek.	10%	150.000	15.000
17	Onvoorziene kosten aanspraken van personeel na dienstongevallen door veranderingen in de verzekeringsmarkt en gewijzigde mogelijkheden van dekking.	10%	300.000	30.000
18	Stijging reële bijdrage aan NIPV door bijv. nieuwe taken.	30%	78.000	23.000
19	Stijging financieringskosten bij aantrekken leningen (vreemd vermogen), door stijging van het rentepercentage.	50%	1.875.000	938.000
20	Beboeting en imagoschade door schending van de privacy (overtreding van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG)). Processen rond persoonsgerelateerde gegevens worden niet goed uitgevoerd, waardoor privacygevoelige gegevens op onjuiste plaatsen terecht kunnen komen.	10%	300.000	30.000
21	Hogere kosten (eigen) organisatie OVDG'en (Officieren van dienst geneeskundig). Na opzegging door het Witte Kruis van het (doorlopend) contract voor inhuur van OVDG'en ontstaat het risico dat de uitvoering van deze taak door de VNOG zelf, hogere kosten met zich brengt.	30%	375.000	113.000
22	Verontreiniging grond/bodem kazernes en oefenpleinen door PFAS. Mogelijke kosten sanering PFAS grond-/bodemverontreiniging.	50%	420.000	210.000
				3.175.000

Naast de gekwantificeerde risico's zijn de volgende niet kwantificeerde risico's geïnventariseerd en in onderstaand overzicht weergegeven.

Nr.	Risico's en oorzaken	Kans in %	Effect in	Weer- stands- capaciteit (euro's)
			euro's bedrag	
1	Hogere personele kosten (beloning/vergoeding) -w.o.relatieve aandeel VNOG- bij repressieve inzet van parttime brandweermensen (i.p.v. vrijwilligers). Uitkomst project Taakdifferentiatie: afschaffing consignatie en kazernerij vrijwilligers; mogelijke alternatieven (parttime aanstellingen) duurder.			
2	Toename onderhoudskosten materieel voor repressieve inzet brandbestrijding door langer gebruik bestaand materieel.			
3	Toekomstige effecten in 2023 gestarte project VICC (Oost-5) witte kolom, onzekerheid omtrent uitkomsten t.a.v. financiële - en personele impact.			
4	Onvoldoende financiële middelen voor crises, zoals opvang Oekraïners. Voortschrijdende ontwikkelingen bij (decentrale) overheden kunnen leiden tot ontoereikende dekking voor coördinatietaken door VNOG, zoals die nu worden uitgevoerd bij de opvang van Oekraïners.			
5	Uitwerking (operationele) uitvoering demarcatie. De uitwerking/uitvoering van de demarcatieafspraken kan nog leiden tot onvoorziene (financiële) situaties c.q. tegenvallers.			

De gewijzigde en nieuw opgenomen niet gekwantificeerde risico's zijn (zie verwijzing cijfer naar overeenkomende regel in voorgaand register):

- (3) het oude risico 'Onzekerheid toekomstbestendige - en efficiënte uitvoering van repressieve taken bij het niet (tijdig) realiseren samenvoeging/-werking kazernes' is afgevoerd, dit wordt door voortschrijdende ontwikkelingen/maatregelen niet meer als risico gezien; als nieuw risico (3) opgevoerd het in 2023 gestarte project VICC (Oost-5) witte kolom m.n. vanwege de onzekerheid over de uitkomsten c.q. het vervolg van het project als het gaat om welk beslag daarbij op mensen en middelen zal worden gelegd;
- (4) de mogelijkheden van het kunnen beschikken en inzetten van (toekomstige) extra financiële middelen (BDuR), zoals vanaf 2022/2023 toegekend, kunnen gemakkelijk weer veranderen als het Rijk - mede afhankelijk van onzekere toekomstige gebeurtenissen (bijv. door de Spreidingswet en een veranderende rol van provincies en gemeenten daarbij) - gaat bezuinigen of een andere inzet kiest voor de toegekende middelen aan Veiligheidsregio's.
- (4) in dit kader is het mogelijk stoppen (of minderen) van de vergoeding vanuit het Rijk voor de coördinerende taken voor Opvang ontheemden Oekraïne tevens een risico (het AB VNOG heeft op 2 november 2023 besloten dat VNOG deze coördinerende taken blijft uitvoeren), waarbij VNOG de inspanningsverplichting voelt om de mogelijke budgettaire consequenties, zo die er zijn, voor de gemeenten zoveel mogelijk te beperken.

Een uitgebreider overzicht van de gekwantificeerde en niet-gekwantificeerde risico's, waarin ook de oorzaken, beheersmaatregelen en - waar van toepassing - de getalsmatige onderbouwing is opgenomen, treft u aan in bijlage 5.

10. Risico's versus weerstandscapaciteit

10.1. Omvang huidige reserves

De huidige omvang* van de reserves is als volgt (zie ook bijlage 3):

Reserves	stand	weerstandscapaciteit	
Algemene reserve	1.135.114	ja	1.135.114
Bedrijfsvoeringsreserve	3.015.235	ja	3.015.235
Best.reserve Jeugdbrandweer Oost Gelre	5.436	nee	
Tijdelijke reserve overheveling budgetten	346.000	nee	
Egalisatiereserve afschrijvingen	7.855.829	nee	
Bestemmingsreserve frictiekosten LMS	500.000	nee	
Reserve incidentele veranderkosten organisatie-ontwikkeling	276.161	nee	
Reserve frictiekosten risicobeheersing	245.000	nee	
Reserve flankerende kstn dekkings- en spreidingsplan	252.375	nee	
Reserve vervanging operationeel uniform	467.545	nee	
Reserve programma zelfredzaam en risicobewust	218.035	nee	
Egalisatiereserve 'inzetten (uitruk)'	197.456	nee	
Bestemmingsreserve frictiekosten RBS	200.000	nee	
Reserve duurzaamheid	100.000	nee	
Totaal	14.814.185		
Post onvoorzien	250.000	ja	250.000
		<i>totaal</i>	<i>4.400.349</i>
Vastgelegde (toekomstige) mutaties Bedrijfsvoeringsreserve (hlf.jr.rapp. 2023)			-783.900
Beschikbare weerstandscapaciteit			3.616.449
Benodigde weerstandscapaciteit			3.175.000
Weerstandratio:			1,14

* Stand na resultaattoevoeging 2022

10.2. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat conform de beleidsregels (zie hoofdstuk 8) uit de Algemene Reserve + de Bedrijfsvoeringsreserve + de post Onvoorzien en bedraagt momenteel:

$$€ 1.135.114 + € 3.015.235 + € 250.000 = € 4.400.349$$

Voorzien wordt dat het saldo van de kosten en opbrengsten voor de tijdelijke huisvesting ter overbrugging van de periode van vertrek van de Europaweg en het betrekken van nieuwe huisvesting enerzijds en het oplossen van personele knelpunten bij Brandweezorg en Bedrijfsvoering anderzijds, voor de jaren t/m 2027 een onttrekking uit de Bedrijfsvoeringreserve zal vergen van € 783.900⁹. Daarmee komt de beschikbare weerstandscapaciteit uit op € 3.616.449.

De benodigde weerstandscapaciteit (zie hoofdstuk 9) bedraagt minimaal € 3.175.000.

⁹ Overigens is bij de voorgenomen onttrekkingen uit en toevoegen aan de Bedrijfsvoeringreserve in de Halfjaarrapportage 2023 opgenomen dat deze niet worden uitgevoerd als de kosten in enig jaar opgevangen kunnen worden uit de onderuitputting van de budgetten van vakbekwaamheid, materieel en logistiek, vrijwilligersvergoedingen en/of bedrijfsvoering.

De huidige weerstandsratio komt daarmee uit op 1,14. Dit betekent dat VNOG momenteel een toereikende weerstandscapaciteit heeft maar wel beneden het midden van de bandbreedte zit. Uitvoering van het voorgenomen beleid van onttrekkingen uit en toevoegingen aan de Bedrijfsvoeringreserve kan in enig jaar leiden tot een ratio die op of lager uitkomt dan de het vereiste minimum van 1. Per jaar zal moeten worden bezien of aanvulling nodig is, dit zou dan bijvoorbeeld kunnen uit een toekomstig rekeningresultaat.

10.3. Conclusies

De streefwaarde van de weerstandsratio is bepaald op een bandbreedte tussen 1,0 (“matig”) tot 1,4 (“voldoende”). De huidige ratio (van 1,14) kan als toereikend worden aangemerkt, maar is wel lager dan het gemiddelde (van 1,2). Verder is aangegeven dat bij de verwachte toekomstige onttrekkingen t.l.v. de Bedrijfsvoeringreserve een aanvulling nodig kan zijn om weer op het gewenste niveau van de weerstandsratio uit te komen. In de Jaarrekening 2022 kwam de ratio uit op 1,07; in de Programmabegroting 2024-2027 op 1,14. De vermogenspositie is daarmee als toereikend te duiden.

11. Financieel meerjarenperspectief 2025-2028

Onderstaande meerjarenbegroting bevat de cijfers uit de vastgestelde primitieve meerjarenbegroting 2024. In de tabel daaronder de mutaties op deze meerjarenbegroting vanuit de voorliggende Kadernota. Voor de jaren 2025 en verder is zoals gebruikelijk nog geen loon- en prijscompensatie berekend (wel de structurele doorwerking van 2025).

Programma	Meerjarenbegroting 2024 - 2027			
	Begroting primitief 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1.0 - Risico- en crisisbeheersing	8.709.200	9.224.900	9.422.800	9.422.500
2.0 - Brandweezorg	30.444.005	31.591.105	33.597.955	35.076.855
3.0 - GHOR	2.011.700	2.019.500	2.019.200	2.018.900
4.0 - MON	1.206.000	1.206.000	1.206.000	1.206.000
5.0 - Directie en control	972.500	992.500	972.500	992.500
6.0 - Bedrijfsvoering	15.761.670	15.792.670	15.996.370	16.142.970
7.0 - Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-59.105.075	-60.826.675	-63.214.825	-64.859.725
8.0 - Kazernes in eigendom en overgangsrecht	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

Ontwikkelingen Kadernota 2025		Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Risico- en crisisbeheersing					
GHOR					
Bedrijfsvoering					
	Besparing op connectivity	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
	Verzekeringen	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
	2e loopbaanbeleid opvangen in algemene opleidings	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Brandweezorg					
	Bio-diesel	150.000	150.000	150.000	150.000
	Mobiliteitsplan meer-meerkosten elektrisch rijden	90.100	112.000	112.500	132.100
Meldkamer brandweer en multi					
	MKON - MKBM (deel VNOG)	108.200	108.200	108.200	108.200
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
	Loon- en prijscompensatie BDuR juni 2023	-540.000	-540.000	-540.000	-540.000
	Looncompensatie (exclusief MKON-MKBM staat onder MKON)	3.007.000	3.007.000	3.007.000	3.007.000
	Prijscompensatie (exclusief MKON-MKBM staat onder MKON)	258.000	258.000	258.000	258.000
	Mutaties ontwikkeling kapitaallasten ten opzichte van meerjarenbegroting 2024 - 2028	-1.056.000	-724.000	-683.000	-1.787.000
	idem egalisatiereserve afschrijvingen	1.056.000	724.000	683.000	1.787.000
	Aanpassing gemeentelijke bijdrage agv uitstel investeringen	0	-3.000.000	-2.000.000	-500.000
Totaal Kadernota 2025 - 2028		2.833.300	-144.800	855.700	2.375.300

Bijlage 1. Gemeentelijke bijdragen 2025

De bijdrage voor de VNOG wordt bij de gemeenten in rekening gebracht met als verdeelsleutel de procentuele verdeling tussen de gemeenten uit het verdeelmodel. Het verdeelmodel is op zijn beurt gebaseerd op de verhouding per gemeente van het in de algemene uitkering van het gemeentefonds opgenomen bedrag voor het cluster openbare orde en veiligheid/subcluster crisisbeheersing en brandweer. Het verdeelmodel is ingegaan per 2017 en heeft een ingroeipad gekend. Per 2021 is het verdeelmodel volledig van kracht. Verder is het verdeelmodel per 2021, conform de gemeenschappelijke regeling VNOG, nog herijkt. Volgens de gemeenschappelijke regeling VNOG vindt een dergelijke herijking éénmaal per vier jaar plaats. Een nieuwe herijking is daarom nu weer per 2025 doorgevoerd. In onderstaande tabel staan de herijkte percentages per 2025. Deze percentages gelden vanaf 2025 voor vier jaren. In 2028 vindt weer een herijking plaats, zodat per 2029 het dan weer herijkte model van kracht kan worden.

De bijdrage voor 2025 is gebaseerd op de bijdrage voor 2024 met daarbij opgeteld het effect van de Kadernota 2025, maar wel tegen het nieuwe percentage.

Gemeente	Bijdrage 2024 (op basis van oude percentage)	Percentage vanaf 2025	Besluiten uit Kadernota 2024 voor 2025	Kadernota 2025	Voorgestelde bijdrage 2025
Aalten	1.720.800	3,15%	1.450	89.329	1.770.500
Apeldoorn	11.278.300	20,91%	9.621	592.562	11.744.500
Berkelland	2.987.700	5,13%	2.358	145.212	2.878.100
Bronckhorst	2.556.200	4,46%	2.053	126.454	2.506.300
Brummen	1.289.200	2,49%	1.146	70.588	1.399.000
Doetinchem	3.515.200	6,89%	3.170	195.234	3.869.500
Elburg	1.386.200	2,68%	1.233	75.921	1.504.700
Epe	2.162.000	3,97%	1.828	112.620	2.232.100
Ermelo	1.785.700	3,35%	1.540	94.851	1.879.900
Harderwijk	2.733.000	5,73%	2.635	162.309	3.216.900
Hatterr	654.300	1,38%	636	39.165	776.200
Heerde	1.076.100	2,07%	952	58.614	1.161.700
Lochem	2.498.600	4,51%	2.076	127.862	2.534.200
Montferland	2.274.800	4,33%	1.994	122.807	2.434.000
Nunspeet	1.666.500	3,26%	1.498	92.245	1.828.300
Oldebroek	1.411.800	2,65%	1.220	75.150	1.489.500
Oost Gelre	1.917.900	3,47%	1.597	98.347	1.949.200
Oude IJsselstreek	2.338.800	4,28%	1.971	121.396	2.406.000
Putten	1.443.700	2,89%	1.329	81.880	1.622.800
Voorst	1.624.900	2,82%	1.297	79.903	1.583.700
Winterswijk	1.928.500	3,41%	1.568	96.602	1.914.600
Zutphen	3.026.000	6,15%	2.829	174.249	3.453.600
	53.276.200	100%	46.000	2.833.300	56.155.300

De aantallen en de bedragen per eenheid, die ten grondslag liggen aan deze verdeling, zijn gebaseerd op de septembercircular 2023 van het gemeentefonds. Hierop zijn conform de gemeenschappelijke regeling de aantallen woonruimten uit de septembercircular 2015 in mindering gebracht.

Bijlage 2. Programma 8

Het programma 8 'Kazernes en overgangsrecht (individuele gemeenten)' wordt één op één met alleen de betrokken gemeenten verrekend. De volgende onderwerpen worden individueel verrekend:

- Het onderdeel 'facilitaire kosten' van de demarcatie kazernes met elk van de 22 gemeenten afzonderlijk, conform de Regeling demarcatie¹⁰;
- De kosten die voortvloeien uit de aanvullende overeenkomst in het verlengde van de Regeling Demarcatie die met gemeente Apeldoorn is afgesloten omtrent het beheer van de kazernes van Apeldoorn;
- De afwikkeling met de gemeenten Apeldoorn en Doetinchem van de financiële gevolgen van het FLO overgangsrecht.

Verschillen tussen de in rekening gebrachte voorschotten en de uiteindelijke kosten blijken bij de jaarrekening en worden dan met de desbetreffende gemeente verrekend.

Op dit moment zijn de exacte bedragen voor 2025 voor programma 8 nog niet bekend. Een indicatie van de bedragen is te vinden in de programmabegroting 2024, waarin de bedragen voor 2024 staan. De bedragen voor 2025 worden komende tijd berekend en zullen in ieder geval voorliggen in de ontwerp-begroting 2025.

¹⁰ De demarcatie geeft aan welke partij (gemeente of VNOG) welke facilitaire en onderhoudstaken uitvoert (en bekostigt) in de kazernes, die in eigendom zijn (en blijven) van de gemeenten. De exacte demarcatie-afspraken staan in de Regeling demarcatie die door de 22 colleges en het AB is bekrachtigd. Bepaalde taken liggen bij VNOG; gemeenten hoeven ze niet meer uit te voeren en hebben ze geschrapt uit hun begroting. De bijdrage aan VNOG is per 2023 omhoog gegaan, zodat VNOG deze overgedragen taken kan bekostigen. Dit gaat via twee stromen:

- Een deel wordt bij de 22 gemeenten gezamenlijk in rekening gebracht via het reguliere verdeelmodel en staat in programma 6 (Bedrijfsvoering).
- Een ander deel (de facilitaire kosten) wordt vier jaar (2023 t/m 2026) per individuele gemeente afgerekend, waarbij de eindafrekening plaats vindt op basis van de werkelijke kosten. Dit is opgenomen in programma 8, dat gebruikt wordt voor individuele verrekeningen met gemeenten die geen effect hebben op de andere gemeenten. Vanaf 2027 worden ook deze kosten verrekend via het verdeelmodel.

Bijlage 3. Meerjarig perspectief gemeentelijke bijdragen

Hieronder staat het meerjarig perspectief (meerjarige cijferreeks) van de gemeentelijke bijdragen voor de periode 2026 - 2028. Deze reeks is nog exclusief:

- Loon- en prijsindexering voor 2026 en verder
(de meerjarenbegroting van VNOG is opgesteld in constante prijzen)
- Demarcatiekosten / facilitaire bijdrage, etc. uit programma 8

Het meerjarig perspectief geeft dus een indicatie van de gemeentelijke bijdrage in komende jaren, maar kan door bovenstaande onderwerpen nog beïnvloed worden.

Meerjarige ontwikkeling gemeentelijke bijdragen op basis van Kadernota 2025				
Gemeente	Percentage	2026	2027	2028
Aalten	3,15%	1.768.028	1.862.629	1.910.540
Apeldoorn	20,91%	11.728.137	12.355.667	12.673.479
Berkelland	5,13%	2.874.068	3.027.849	3.105.731
Bronckhorst	4,46%	2.502.810	2.636.727	2.704.548
Brummen	2,49%	1.397.100	1.471.854	1.509.713
Doetinchem	6,89%	3.864.121	4.070.876	4.175.587
Elburg	2,68%	1.502.641	1.583.042	1.623.761
Epe	3,97%	2.228.994	2.348.260	2.408.661
Ermelo	3,35%	1.877.318	1.977.767	2.028.639
Harderwijk	5,73%	3.212.470	3.384.358	3.471.410
Hattem	1,38%	775.159	816.635	837.640
Heerde	2,07%	1.160.104	1.222.177	1.253.614
Lochem	4,51%	2.530.676	2.666.083	2.734.660
Montferland	4,33%	2.430.620	2.560.674	2.626.539
Nunspeet	3,26%	1.825.740	1.923.429	1.972.903
Oldebroek	2,65%	1.487.383	1.566.968	1.607.273
Oost Gelre	3,47%	1.946.516	2.050.667	2.103.415
Oude IJsselstreek	4,28%	2.402.703	2.531.263	2.596.372
Putten	2,89%	1.620.592	1.707.304	1.751.219
Voorst	2,82%	1.581.462	1.666.080	1.708.935
Winterswijk	3,41%	1.911.979	2.014.282	2.066.093
Zutphen	6,15%	3.448.779	3.633.311	3.726.767
	100%	56.077.400	59.077.900	60.597.500

Bijlage 4. Overzicht reserves

Omschrijving	Geraamde mutaties kadernota 2025-2028										
	Jaarrekening 2022	+ of -/- 2023	Geraamde stand 2023 (31-12)	+ of -/- 2024	Geraamde stand begroting 2025 (1-1)	+ of -/- 2025	Geraamde stand begroting 2026 (1-1)	+ of -/- 2026	Geraamde stand begroting 2027 (1-1)	+ of -/- 2027	Geraamde stand begroting 2028 (1-1)
Jaarrekeningresultaat 2022	2.509.728	-2.509.728	0		0		0		0		0
<i>Bestemmingsreserves</i>											
Algemene Reserve	1.135.114		1.135.114		1.135.114		1.135.114		1.135.114		1.135.114
Jeugdbrandweer Oost-Gelre	5.436		5.436		5.436		5.436		5.436		5.436
Tijdelijke reserve	346.000	-346.000	0		0		0		0		0
Egalisatiereserve afschrijvingen*	7.855.829	1.049.571	8.905.400	-104.047	8.801.354	-1.464.305	7.337.049	-3.920.518	3.416.530	-2.637.153	779.377
Bestemmingsreserve Frictiekosten LMO	500.000		500.000		500.000		500.000	-500.000	0		0
Reserve incidentele veranderkosten	276.161	-276.161	0		0		0		0		0
Reserve frictiekosten risicobeheersing	245.000	-120.000	125.000	-125.000	0		0		0		0
Reserve bijkomende kosten materieelspreidingsplan	252.375	-91.000	161.375	-40.000	121.375	-30.000	91.375	-30.000	61.375	-30.000	31.375
Reserve vervanging operationeel uniform	467.545		467.545		467.545		467.545		467.545		467.545
Egalisatiereserve 'inzetten (uitruk)'	197.456		197.456		197.456		197.456		197.456		197.456
Reserve zelfredzaamheid en risicobewust	218.035	-218.035	0		0		0		0		0
Bestemmingsreserve frictiekosten RBS	200.000	-200.000	0		0		0		0		0
Reserve duurzaamheid	100.000		100.000		100.000		100.000		100.000		100.000
Bedrijfsvoeringreserve**	3.015.235	-555.000	2.460.235	-400.850	2.059.385	-235.850	1.823.535	40.150	1.863.685	367.650	2.231.335
Totaal reserves	17.323.913		14.057.560		13.387.663		11.657.508		7.247.140		4.947.637

* inclusief prognose 2023

** vanaf 2024 wordt er aan deze reserve onttrokken i.v.m. het oplossen van knelpunten bij brandweezorg en bedrijfsvoering; door het wegvallen van de huur van de Europaweg minus de kosten voor tijdelijke huisvesting worden er weer middelen toegevoegd.

1. Algemene Reserve

- Doel: het afdekken van risico's. De Algemene Reserve vormt het *weerstandsvermogen*.
- Hoogte: de Algemene Reserve is een onderdeel van de *weerstandscapaciteit*, samen met de Bedrijfsvoeringsreserve en de Post Onvoorzien. Voor de benodigde weerstandscapaciteit geldt een weerstandsratio van 1 – 1,4.
- Duur: geen einddatum
- Mutaties: AB besluit bij jaarrekening over de resultaatbestemming, of anderszins door AB besluiten. Een mutatie in de Algemene Reserve dient conform de gemeenschappelijke regeling VNOG ter zienswijze aan de raden te worden voorgelegd.

2. Bedrijfsvoeringsreserve

- Doel: algemene bufferfunctie en is breed inzetbaar voor prioriteiten (bijv. innovatie) en knelpunten of voor het tijdelijk afvlakken van gemeentelijke bijdragen. Is onderdeel van de *weerstandscapaciteit*.
- Hoogte: De minimale hoogte is 2%, de maximale hoogte is 5% van het begrotingstotaal.
- Duur: geen einddatum
- Mutaties: AB besluit bij jaarrekening over de resultaatbestemming, of anderszins door AB besluiten

3. Reserve Jeugdbrandweer Oost Gelre

- Doel: jeugdgroep Oost-Gelre van de Jeugdbrandweer VNOG.
- Hoogte: € 5.436 (storting uit liquidatie voormalige Stichting Jeugdbrandweer Oost Gelre).
- Duur: geen einddatum
- Mutaties: via AB besluit, geen stortingen meer; onttrekking via jaarrekening al naar gelang de voortgang.

4. Egalisatiereserve afschrijvingen (kapitaallasten)

- Doel: egaliseren van de realisatie versus de begrote kapitaallasten, storten en onttrekken van boekwinsten resp. -verliezen a.g.v. afstoten van materieel¹¹ (= bestaand beleid). Het renteresultaat verloopt niet via de egalisatiereserve kapitaallasten.
- Hoogte: € 500.000 minimum, geen maximum.
- Duur: geen einddatum.
- Mutaties: AB besluit bij begroting, begrotingswijziging of in de jaarrekening als onderdeel van de resultaatbepaling.

5. Bestemmingsreserve frictiekosten Landelijke meldkamer (LMO)

- Doel: dekking frictiekosten vorming Landelijke meldkamer (AB 27-6-2019).
- Hoogte: € 500.000 (uitkering Rijk).
- Duur: 2020-2026.
- Mutaties: via AB besluit, geen stortingen meer; onttrekking via jaarrekening al naar gelang de voortgang.

6. Tijdelijke reserve incidentele veranderkosten (organisatieontwikkeling)

- Doel: ter dekking van programma "De Expeditie" (organisatieontwikkeling VNOG), zie Toekomstvisie (AB 15-1-2020).
- Hoogte: € 500.000 (AB 12-12-2019) + € 540.000 (AB 25-6-2020) = € 1.040.000.
- Duur: tot eind 2024; dit betreft een verlenging voor de duur van 1 jaar.
- Mutaties: AB besluit, geen stortingen meer; onttrekking via jaarrekening al naar gelang de voortgang.

7. Reserve frictiekosten Risicobeheersing (frictiekosten Omgevingswet / RB)

- Doel: dekken personele frictiekosten transitie Risicobeheersing i.r.t. Omgevingswet.
- Hoogte: € 485.000, uit overschot p-budget RB 2020.
- Duur: 2021-2024, onttrekking voor inhuur ter vervanging gedurende opleidingen en tijdelijke overbezetting van nieuwe medewerkers, in te werken door vertrekkende medewerkers.

¹¹ verkoopsom -/- afwaardering + uitkering polis

- Mutaties: via AB besluit door vaststelling van de begroting 2021-2024, waarin voor vier jaar een onttrekking van € 121.000 is opgenomen.

8. Tijdelijke reserve flankerende kosten dekkings- en spreidingsplan

- Doel: ter dekking van 'flankerende kosten dekkings- en spreidingsplan' (AB 25-6-2020).
- Hoogte: € 360.000.
- Duur: tot eind 2027.
- Mutaties: AB besluit, geen stortingen meer; onttrekking via jaarrekening al naar gelang de voortgang.

9. Egalisatiereserve vervanging operationeel uniform (dienstkleding)

- Doel: egaliseren vervanging dienstkleding.
- Hoogte: n.v.t.
- Duur: 2020-2024.
- Mutaties: AB besluit bij de jaarrekening, verschil begroting en realisatie. Wanneer iedereen voorzien is van een nieuwe uniform valt het restant vrij.

10. Reserve programma Zelfredzaam & Risicobewust

- Doel: De grondslag van het programma is de pijler 'Zelfredzaam en Risicobewust' uit de Toekomstvisie. Het doel is om de zelf- en samenredzaamheid te vergroten door het risicobewustzijn van inwoners, instellingen en bedrijven te beïnvloeden en hen te stimuleren tot het nemen van beheersmaatregelen die veiliger gedrag bewerkstelligen. Een ander belangrijk doel is om daar te acteren en te interveniëren waar de risico's zich bevinden.
- Hoogte: € 550.000, uit jaarrekeningresultaat 2020.
- Duur: 2021-2023.
- Mutaties: AB besluit

11. Egalisatiereserve inzetten (uitruk)

- Doel: egaliseren van kosten van de uitruk (jaren met weinig en met veel (grote) incidenten worden verevend), bestendig begrotingsbeeld, rustig verloop gemeentelijke bijdrage (AB 25-6-2020).
- Hoogte: max. € 400.000.
- Duur: geen einddatum.
- Mutaties: AB besluit bij de jaarrekening, verschil begroting en realisatie van het budget uitruk *binnen* het vrijwilligersbudget, als onderdeel van de resultaatsbepaling.

12. Bestemmingsreserve RBS (tijdelijke bestemmingsreserve Frictiekosten RBS)

- Doel: Dekking van frictiekosten vanwege de ontmanteling van het Regionaal Brandmeldsysteem
- Hoogte: max. € 200.000
- Duur: 2022-2023 (ingesteld in juni 2022 met een looptijd tot eind 2023)
- Mutaties: AB besluit

13. Reserve duurzaamheid

- Doel: in te zetten voor duurzaamheidsmaatregelen in de bedrijfsvoering van VNOG
- Hoogte: max. € 100.000.
- Duur: 2022-2026 (ingesteld in december 2022 met een looptijd van vier jaar (2022 t/m eind 2026)
- Mutaties: AB besluit

Bijlage 5. Overzicht gekwantificeerde en niet-gekwantificeerde risico's

Gekwantificeerde risico's						
Nr.	Risico's en oorzaken	Beheersmaatregelen	Kans in %	bedrag	Effect in euro's toelichting berekening	Weer-stands-
1	Stoppen Openbaar Brand-/Regionaal meldsysteem (OMS/RBS). De VNOG raakt de huidige taak en systemen kwijt. Het risico is dat niet alle medewerkers ingepast kunnen worden in de formatie. De zekerheid dat deze winstgevendende activiteit uit de begroting valt is als autonome ontwikkeling met structureel effect opgenomen in eerdere beleidsstukken.	Tijdig anticiperen, door de medewerkers een plek te geven in de formatie. De kans dat dat niet lukt (zonder meerkosten) neemt met de jaren af en wordt ingeschat op gemiddeld 50%. Tegelijk wordt daarbij gekeken naar het mogelijk behoud van de informatiepositie vanuit het brandmeldsysteem.	50%	100.000	Personele - en materiële kosten afbouw jaren: € 200.000, rekening houdend met reservering frictiekosten, opnemen € 100.000	50.000
2	Geen match tussen de gemeenten en de afd. RCB t.a.v. de uitvoering van taken en dienstverlening, bij de invoering van de nieuwe Omgevingswet. Te grote diversiteit in uitvoering/invulling door gemeenten t.o.v. het kwalitatieve en kwantitatieve aanbod van de VNOG.	In het najaar 2023 vindt afstemming plaats tussen de VNOG en de gemeenten t.a.v. de uit te voeren dienstverlening (tempo en inhoudelijk). Voor een periode (van 2 jaar), vanaf 2024, waarin er nog onvoelde ervaring is met de nieuwe wet, rekening houden met inhuur extra personeel om (tijdelijk) synchroom oude - (preventist) en nieuwe taken uit te voeren en met gemeenten af te stemmen over afbouw/overgang taken.	50%	400.000	Inhuur 2 fte (à € 100.000) voor uitvoering synchroom van taken oud en nieuw bij invoering per 1-1-2024 van de Omgevingswet, voor 2 jaar.	200.000
3	(On)voldoende bezetting /inzet vrijwilligers op alle kazernes Door vergrijzing is uitstroom van vrijwilligers te verwachten. Daarnaast is er meer verloop onder brandweervrijwilligers en zijn zij dus minder lang aan een brandweerkorps verbonden (dit is een maatschappelijke trend bij vrijwilligers in het algemeen). Ook is er sprake van schaarste bij het vinden van nieuwe vrijwilligers door (algehele) krapte op de arbeidsmarkt, met als gevolg alternatieve keuze mogelijkheden en - druk voor de mensen.	Naast organiseren en participeren in activiteiten en acties die de binding van vrijwilligers bevorderen, is het opstellen en uitvoeren van strategisch personeelsplanning (leeftijdsofbouw, gespreks-cyclus, opleidingsplan), per district en per post, van belang.	70%	408.000	Kosten opleiden 10% meer te werven vrijwilligers: 8 per jaar. Opleidings- en bijkomende kosten € 17.000 per jaar, voor 3 jaar.	286.000
4	Teveel (roostering) uren bestaande (repressieve) bezetting brandbestrijding, geeft risico op fouten, uitval en sancties (Arbeidsdagen). Bij een aantal kazernes (w.o. bij kazernerij) is sprake van onvoldoende personele repressieve capaciteit (m.n. vrijwilligers).	Naast sturing op voldoende inzet repressieve capaciteit (vrijwilligers); uit-/doorvoeren nieuwe dagdienstregeling (beroeps)medewerkers. Ontwikkeling risico houdt verband met uitwerking bouwsteen Verplichtend Karakter (vrijwilligers).	10%	50.000	Mogelijke boete i.h.k.v. de arbeidstijdenwet. Bereken.: max. 50 medew., boete € 200 per dag (max. 5 dagen).	5.000
5	Prijsstijgingen (boven reguliere aanpassing) en vooral m.b.t. brandweermaterieel en -materiaal. Wereldwijde ontwikkelingen (v.a. 2021) van een toenemende vraag in samenhang met schaarste van aanbod, doen de (grondstof)prijzen w.o. die van energie en katoen, stijgen. Hogere kosten blijven dan voor de VNOG, omdat er geen mogelijkheid is van nacalculatie. De prijsstijgingen kunnen worden versterkt door een gebrekkige marktwerking voor (specifiek) brandweermaterieel en -materiaal.	Doorrekenen financiële gevolgen (voor weerstandscapaciteit) van mogelijke prijsstijgingen van (gebruiks)goederen (w.o. brandstof en kleding). Mogelijke prijsstijgingen van te vervangen (blus)voertuigen zijn separaat opgenomen. Bij grotere volumes en eigen eisen, kan de VNOG zelfstandig aanbesteden i.p.v. in NIPV verband.	70%	650.000	Stijging prijzen goederen en materialen (w.o. energie-, brandstofkosten en kleding) boven reguliere index. Kosten per jaar 11 mln., onderscheiden naar stijgingsperc. van 15%, 4% en 2,5% voor resp. 2,5 mln., 4mln. en 4,5 mln.	455.000
6	Niet tijdig realiseren besparingen Toekomstvisie 2020 e.v. jaren, opdracht materieelspreidingsplan (MSP) brandbestrijding t.a.v. materiële kosten. Vertraging vervanging (m.n. door prijsstijgingen en schaarste van grondstoffen) en voortschrijdende inzichten bij vervanging materieel, leiden tot latere besparingen op de exploitatiekosten.	Doorrekenen incidentele financiële gevolgen (voor weerstandscapaciteit) t.a.v. uitgestelde realisatie besparingsmogelijkheden materiële kosten bij vertraging uitvoering MSP.	50%	160.000	Besparingen op materiële kosten ontstaan later bij opschuiving vervangingsplan materieel van 2022-2025 naar 2024-2027. Eenmalig niet gerealiseerde besparing (onderhoudskosten) 2025 en 2026.	80.000
7	Niet (tijdig) realiseren besparingen Toekomstvisie 2020 e.v. jaren t.a.v. aantallen vrijwilligers. De krimp van het repressief beroepspersoneel en/of de vrijwilligers is minder groot door voorschrijdende inzichten betreffende het benodigde aantal mensen (vrijwilligers) voor repressieve inzet (per kazerne) in samenhang met de inzet/herschikking van het beschikbare/benodigde materieel.	Nagaan/volgen of de minder grote krimp van de vrijwilligersbezetting kan worden opgevangen binnen de lopende budgetten/begrotingen.	70%	300.000	Berekening extra kosten vrijwilligers bij minder grote krimp aantal (76 i.p.v. 118). Kosten vergoedingen, opleidingen en trainingen voor 2 jaar.	210.000
8	Uitval voor repressieve inzet incidentbestrijding door defect materieel en/of gebrek onderdelen voertuigen/brandweermiddelen. Defect materieel kan niet tijdig gerepareerd worden, omdat onderdelen niet voorradig zijn. Heeft verband met schaarste grondstoffen en een beperkt aantal (overgebleven) leveranciers van brandweermaterieel en -materiaal.	Op voorraad zetten/houden en alloceren van extra (vervangend) materieel (w.o. onderdelen) voor brandbestrijding.	30%	90.000	Berekening inhuurkosten (voor 3 jaar) benodigd voor vervangend materieel € 30.000 per jaar.	27.000
9	Extra prijsstijgingen (en vertraging) aanschaf blusmaterieel bij realisatie MSP o.b.v. Toekomstvisie. Extra prijsstijgingen van blusmaterieel leiden tot hogere kapitaalslasten c.q. eerdere uitputting van de (gevormde) egaliseringsreserve.	Naast de financiële gevolgen (voor de egaliseringsreserve) van de huidige (najaar '23) bekende en verwachte prijsstijgingen - welke zijn/worden verwerkt in de Kadernota-/ Begroting 2025 - extra prijsstijgingen voor nog aan te schaffen materieel, als risico doorrekenen (voor weerstandscapaciteit).	50%	150.000	Berekening kapitaalslasten voor 3 jaar bij een (extra) stijging van 5% van de prijzen voor de vervangingen (15 mln.) van nog aan te schaffen materieel.	75.000

10	Onvoldoende oefenmogelijkheden voor oefenen onder realistischer omstandigheden voor Vakbekwaam blijven brandweerpersoneel. Oefenmogelijkheden op VNOG-vakbekwaamheidspleinen worden beperkt bij het niet voldoen aan eisen van RI&E (omissies vastgesteld voor ASK). Bij onvoldoende mogelijkheden om met eigen faciliteiten de vakbekwaamheid op peil te houden, zou gekeken kunnen/moeten worden naar het gebruik van externe locaties. Dit brengt extra kosten met zich.	VNOG is bezig de voorwaarden in te vullen waardoor de vakbekwaamheidspleinen (weer) voldoen aan de eisen. Waar nodig (tijdelijk) gebruik maken van (andere) externe locaties.	30%	25.000	Incidenteel extra kosten ter overbrugging i.v.m. voldoen vakbekwaamheidslocaties aan eisen.	8.000
11	Noodzakelijke (spoedeisende) aanpassingen aan gebouwen/ installaties voortvloeiende uit afspraken en/of (wettelijke) eisen (w.o. de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E)). Zolang nog niet alle (gemeentelijke) kazernes voldoen aan de wettelijke vereisten, is onzeker wie de kosten voor mogelijke (spoedeisende) aanpassingen gaat betalen.	Uitvoering geven aan de bestuurlijke besluitvorming (dec.'21) over de demarcatie en de daarop gebaseerde verdere uitwerking (w.o. het project TIELD). Voor mogelijke spoedeisende aanpassingen/ kosten, financiële middelen opnemen.	50%	84.000	Kapitaalslasten: vereiste aanpassingen (alarm)installaties en overige aanpassingen voor 3 jaar.	42.000
12	Hogere kosten uitvoering (voorgenomen) beleid rond duurzaamheid. Het onderhoud van de voorgenomen en verplichte vervanging van dienst- en piketvoertuigen in elektrische uitvoering, kan hoger uitvallen m.n. door een kortere levensduur van accu's in samenhang met de wijze van gebruik door VNOG. Dit geldt ook voor mogelijke andere (verplichte) duurzaamheidsmaatregelen.	De (externe) ontwikkelingen rondom duurzaamheid en de daarbij behorende vereisten, vertalen in concreet eigen - en passend VNOG beleid en de daarop uit te voeren plannen.	50%	400.000	Berekening: vervroegd vervangen accu's van 40 voertuigen à € 10K per voertuig	200.000
13	Extra (verhuis)kosten tijdelijke huisvesting en faciliteiten kantoorpersoneel. Ontwikkelingen m.n. als gevolg van de corona-pandemie en tijdelijke huisvesting in de periode ter overbrugging vertrek Europaweg en nieuwe accommodatie, vereisen aanpassingen benodigde faciliteiten voor het werken op kantoor en thuis.	Het beleid voor thuiswerken is uitgewerkt en de mogelijkheden daartoe worden gefaciliteerd. De verwachting is dat de medewerkers van VNOG gemiddeld ongeveer voor de helft van de tijd thuis zullen werken. In de periode van overbrugging (na vertrek Europaweg en voor het betrekken van de nieuwe locatie in Apeldoorn) is mogelijk het thuiswerk'aandeel' hoger. Verwachte meerkosten voor thuiswerken opnemen in weerstandscapaciteit.	30%	75.000	Berekening kosten (meer) thuiswerken voor 50% van (300) medewerkers. Aanpassingen/extra faciliteiten thuiswerkplek (€ 500 over 3 jaar).	23.000
14	Digitale verstoring, onder meer vanwege cybercrime. Belemmerd worden in de uitvoering van crisis- en incidentbestrijdingsactiviteiten en ondersteunende/bedrijfsmatige activiteiten door verstoring van de systemen voor de informatie- en telecommunicatietechnologie. ICT omgeving wordt geraakt door defecten infrastructuur of hardware, leverancier kan niet leveren, cybercrime.	Vanuit het plan van aanpak Baseline informatieveiligheid (BIO) wordt in de toekomstige investeringsplannen voorzien in uitwijkmogelijkheden voor uitvoering van kritische ICT processen en centralisatie van beheer bij de toegang van mensen en systemen tot faciliteiten. Voor externe ondersteuning bij monitoring en beveiliging van ICT-systemen werkt VNOG landelijk samen met collega's. Daarmee wordt het risico óp en de impact van een volgende hack verminderd maar blijft wel bestaan. Daarnaast ontwikkelt cybercrime zich snel en wordt ook steeds vernuftiger zoals blijv. blijkt uit misbruik van Artificial Intelligence (AI).	10%	500.000	Kosten opheffen gijzeling c.q. gevolgen hacks e.d. (o.b.v. cijfers hack 2020).	50.000
15	Te hoge personele kosten (beroeps en vrijwilligers). Door onjuiste (aansluiting) basisgegevens; onjuiste toepassing cao -/fiscale regelingen en onvoldoende controles/ - kennis, kunnen berekende salarissen/vergoedingen te hoog zijn en/of leiden tot boetes / eindheffing (ATW, WKR, Loonheffing, reiskosten, IKB).	Doorvoeren interne controle -/beheersmaatregelen, procesbewaking, procedurevastleggingen en kennisverbetering medewerkers. Uitsplitsen benoemde (oorzaken) risico's. Voor FLO-uitvoering is externe ondersteuning aangetrokken. De uitvoering van de (fiscale) Werkkostenregelingen krijgt specifieke aandacht in (de 2e helft) van 2023.	30%	350.000	Berekening o.b.v. percentage personele kosten 1% van € 35 mln. (beroeps + vrijwilligers).	105.000
16	Inkopen voor te hoge bedragen en/of onjuiste uitvoering/voorwaarden (w.o. bij aanbestedingen). De inkoopdiscipline wordt niet altijd tijdig en juist betrokken in het proces van inkoop en inhuur. De gevolgen hiervan zijn mogelijke claims van leveranciers. Ook is er risico op onrechtmatigheid bij mogelijke (niet juiste) aanbestedingen.	Beleid en (centrale) sturing op het inkoop(proces) resp. verduidelijken en verbeteren en VNOG-breed inzichtelijk maken bij welke inkopen er sprake is/kan zijn mogelijke aanbestedingsplicht. Voorkomende claims zijn, met inzet van externe juristen, tot op heden onterecht gebleken.	10%	150.000	Berekening o.b.v. percentage en volume inkoop (w.o. investeringen) 0,5% van € 30 mln.	15.000
17	Onvoorziene kosten aanspraken van personeel (na dienstongevallen) en stijging verzekeringspremie. Door veranderingen in de verzekeringsmarkt, wijzigen de mogelijkheden van dekking bij (personele) aanspraken/- schades.	De personele aanspraken na een dienstongeval worden voor alle veiligheidsregio's gelijk getrokken. Ter behartiging van de collectieve belangen is landelijke een expertise bureau en waarborgsom opgericht. Onderzocht wordt de mogelijkheid om minder te verzekeren en schades als collectief te dragen. Het eigen risico kan dan meer gaan fluctueren.	10%	300.000	Voor het risico van premiestijging(en) voor de sector en/of stijging van het eigen risico (aandeel) van VNOG, € 100.000 p.j. opnemen voor 3 jaar.	30.000
18	Stijging reële bijdrage aan NIPV door bv. nieuwe taken.	Inbreng in begrotingsproces NIPV.	30%	78.000	Berekend risico: stijging 5% huidige bijdrage € 520.000, voor 3 jaar.	23.000

19	Stijging financieringskosten bij aantrekken financiering d.m.v. leningen (vreemd vermogen). Door stijging van het rentepercentage kunnen de kosten voor (her)financiering toenemen.	In de berekende weerstandscapaciteit rekening houden met een stijging van de rente.	50%	1.875.000	Berekening: verwachte (her)financiering in de periode 2023 t/m 2027: € 50 mln. Risico stijging rentepercentage gemiddeld van 3% naar 4,25%, voor 3 jr.	938.000
20	Beboeting en imagoschade door schending van de privacy (overtreding van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG)). Processen rond persoonsgerelateerde gegevens worden niet goed uitgevoerd, waardoor privacygevoelige gegevens op onjuiste plaatsen terecht kunnen komen.	Plan van aanpak AVG is uitgewerkt. Het bewustzijn voor privacy-schendingen wordt scherp gehouden o.a. door een awareness programma en het updaten van het werwerkingsregister. De uitvoering - en vastlegging van processen (blijven) toetsen en waar nodig verbeteren.	10%	300.000	Mogelijk bedrag boete per overtreding € 300.000. Kans relatief gering.	30.000
21	Hogere kosten (eigen) organisatie OVVDG' en (Officieren van dienst geneeskundig). Na opzegging door het Witte Kruis van het (doorlopend) contract voor inhuur van OVVDG'en ontstaat het risico dat de uitvoering van deze taak door de VNOG zelf, hogere kosten met zich brengt.	Ervaring opdoen (in 2024) met de uitvoering van deze wettelijke activiteit door de VNOG waardoor inzicht ontstaat welke mogelijke extra kosten daarmee gemoeid zijn.	30%	375.000	Mogelijke extra kosten voor uitvoering organisatie OVVDG'en voor 3 jaar.	113.000
22	Verontreiniging grond/bodem kazernes en oefenpleinen door PFAS. Bij in gebruik zijnde kazernes en oefenterreinen is mogelijk sprake van PFAS verontreiniging. De omvang hiervan en de mogelijk bijkomende kosten, zijn/worden nader onderzocht.	Onderzocht is/wordt of er sprake is van PFAS verontreiniging en welke maatregelen moeten worden uitgevoerd en wat de bijbehorende kosten zijn. Hierover vindt (vervolgens) verdere afstemming plaats met de gemeente (als eigenaar van de kazernes).	50%	420.000	Berekening kosten sanering per locatie (o.b.v. prijsopgave 1 locatie): € 400.000. Vooralsnog 2 locaties opnemen en risico van 50% dat kosten sanering t.l.v. VNOG komen.	210.000
Totaal weerstandscapaciteit						3.175.000

Niet kwantificeerde risico's						
Nr.	Risico's en oorzaken	Beheersmaatregelen	Kans in %	Effect in euro's		
				bedrag	toelichting	
1	Hogere personele kosten (beloning/vergoeding) -w.o. relatieve aandeel VNOG- bij repressieve inzet van parttime brandweermensen (i.p.v. vrijwilligers). Uitkomst van het afgeronde project Taakdifferentiatie -n.a.v. Europese eisen omtrent gelijkgeschikeling van rechtspositie tussen beroeps - en vrijwillige brandweer- is dat consignatie en kazernering van vrijwilligers t.z.t. niet meer kan en mag. Alternatieven hiervoor, zoals parttime aanstellingen, zullen resulteren in hogere personeelskosten .	In een zgn. bouwsteen <i>Verplichtend Karakter</i> worden de alternatieven voor het afschaffen van consignatie en kazernering bij vrijwilligers, uitgewerkt. De VNOG is nauw betrokken bij het opstellen van een implementatieplan voor geheel brandweer Nederland.			Voor verwachte hogere personeelskosten (bij overgang van vrijwilligheid naar parttime dienstverbanden) wordt voor het generieke landelijke aandeel van vrijwilligers, gerekend op een compensatie vanuit rijks-/ gemeentelijke middelen.	
2	Toename onderhoudskosten materieel voor repressieve inzet brandbestrijding door langer gebruik bestaand materieel. Bij het later vervangen van bestaande blusvoertuigen, a.g.v. latere levering van de nieuwe, neemt het risico op hogere onderhoudskosten toe.	Vooreerst beoordelen of de financiële gevolgen van de hogere onderhoudskosten bij latere vervanging blusvoertuigen, kunnen worden opgevangen binnen de bestaande begroting.			Mogelijke toename van de kosten, in eerste instantie opvangen binnen de bestaande begroting van M&L.	
3	Toekomstige effecten in 2023 gestarte project VICC (Oost-5) witte kolom, zijn (nog) onzeker. Het is nog onduidelijk wat de financiële - en personele impact zal zijn van het in 2023 gestarte project VICC (Veiligheidsinformatie en CoördinatieCentrum) voor de witte kolom in Oost-5 verband.	De uitwerking volgen van het project VICC voor de mogelijke effecten/ impact in 2024 e.v. jaren en bij meer duidelijkheid, hierop (aanvullende) maatregelen vaststellen.				
4	Onvoldoende financiële middelen voor crises, zoals opvang Oekraïners. Gewijzigde inzichten en - maatregelen bij de (decentrale) overheden over de inzet en verdeling van beschikbare financiële middelen (w.o. extra BDuR) kunnen leiden tot ontoereikende dekking voor coördinatiekosten door VNOG, zoals die nu worden uitgevoerd bij de opvang van Oekraïners.	Er zal voldoende (in)zicht moeten komen op welke wijze de (v.a. 2023) bijgestelde (BDuR) middelen mogen/kunnen worden ingezet. Het is noodzakelijk dat hierover goede afspraken worden gemaakt tussen de (decentrale) overheden.				
5	Uitwerking (operationele) uitvoering demarcatie. De uitwerking/uitvoering van de bestuurlijk vastgestelde demarcatieafspraken kan nog leiden tot onvoorziene (financiële) situaties c.q. tegenvallers. Dit risico raakt ook de hierop betrekking hebbende stijging van volume qua inkoop.	Gesprekken met de gemeenten over het demarcatievraagstuk, hebben geleid tot afspraken daaromtrent. Al-werkende-weg zal volledig(er) inzicht (moeten) worden verkregen over de uitvoering en de mogelijk aanvullend te maken afspraken.				